

Alue-Integraattori

6/1999 10.12.

- tietoa kansainvälisestä aluekehityksestä
- information om regional utveckling

■ PÄÄKIRJOITUS

Uudelle vuosituhannele..... 1

■ EUROOPAN UNIONI

Suomen puheenjohtajakauden keskeisiä kysymyksiä 2

Puheenjohtajakauden tuloksista aluekehityksen näkökulmasta..... 3

Tavoiteohjelmat

Tavoite 2 4

Tavoite 6 4

Yhteisöaloitteet ja pilotit

INTERREG III 5

Itämeren INTERREG IIC 6

URBAN 7

Pohjoisen periferian artikla 10 8

SME-ohjelma 8

Muuta

ISPA-hallintokomitean kokous..... 9

Komiteat ja kokoukset

Saariselän seminaari..... 9

■ POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ JA ALUEPOLITIikka

Pohjoismaisia kokouksia 10

■ LÄHIALUEYHTEISTYÖ

Uusi-Hakala ja Järvinen

Vilnaan vuodeksi 10

■ KANSALLINEN ALUEPOLITIikka

Tietoyhteiskunta-projekti..... 11

Suomen kansalliset tukialueet..... 12

■ MUUT ASIAT

Aluekehitysosaston organisaatio-

uudistus 13

KTM-toimialapalvelu 14

■ SVENSK RESUMÉ 15

PÄÄKIRJOITUS

Uudelle vuosituhannele

Suomen ensimmäinen puheenjohtajakausi Euroopan unionissa on päättymässä. Alue- ja rakennepolitiikan kannalta puheenjohtajakauden tehtävät sekä neuvostossa että kansallisella tasolla on saatettu päätökseen. Vuosi oli kaikilta osin jännittävä ja työntäyteinen. Agenda 2000 käsittely oli kova ponnistus. Jäsenmaat sopivat siinä EU:n maatalouden, aluepolitiikan ja rahoituksen päälinjat vuosille 2000–2006. Suomi menestyi neuvotteluissa ja emme joutuneet vielä nettomaksajamaiden ryhmään, vaikka ennakkokaavailut tätä poivailivat.

Agendaan liittyen uuden ohjelmakauden valmistelut ovat vaatineet paljon työtä sekä aluetasolla että keskushallinnossa. Suomen tavoite 1 -ohjelmaesitykset ovat

komission käsittelyssä ja päätöksiä odotetaan pian. Komissio vahvistaa Suomen tavoite 2 -alueajat ja ohjelmaesitykset voidaan toimittaa komissiolle. Tämän jälkeen vuoden 2000 alussa voidaan käynnistää sekä tavoite 1 ja 2 -ohjelmien toteuttaminen ns. kansallisella riskillä. Yhteisöaloiteohjelmien aikataulu laahaa hieman jäljessä. Komissio ja jäsenmaat pääsivät yhteisymmärrykseen ohjelmien suuntaviivoista viimeistään tammikuun loppuun mennessä. Tämän jälkeen voidaan käynnistää ohjelmien valmistelu virallisesti jäsenmaissa. On ennakoitavissa, että pääosaa yhteisöaloiteohjelmista päästään toteuttamaan vasta vuoden 2001 alussa.

Rakennerahastojen alueellista hallinnointia koskeva lakiesitys on

eduskunnan käsittelyssä. Eduskunta pyrkii käsittelemään lain vielä kuluvan vuoden aikana niin, että laki astuisi voimaan heti vuoden vaihteen jälkeen. Myös vuosien 1995–99 ohjelmakauden päättäminen on vaatinut paljon työtä koko rakennerahastohallinnolta. Ohjelmien toteutus on edennyt tyydyttävästi ja näyttää siltä, että ohjelmakaudelle varattu rahoitus kyetään sitomaan vuoden loppuun mennessä. Hankkeiden toteutukseen on vielä aikaa vuoden 2001 loppuun saakka.

Pian päättyvän vuosituhanneen viimeinen vuosi on alue- ja rakennepolitiikan kannalta ollut työn täyteinen ja onnistunut. Tehtävät on kyetty viemään menestyksellä päätökseen. Kiitokset hyvästä yhteistyöstä.

Rauhallista Joulua 1999 ja onnea uudelle vuosituhannele!

Paavo Pirttimäki

Sisäasiainministeriö
Inrikesministeriet

Aluekehitysosasto
Avdelningen för regional utveckling

Suomen puheenjohtajakauden keskeisiä kysymyksiä alue- ja rakennepolitiikan kannalta

Suomen puheenjohtajuuskauden asialistasta

Suomen puheenjohtajuuskaudella ovat turvallisuus- ja puolustuspolitiikan lisäksi tärkeitä asioita olleet mm. laajentuminen, työllisyys, WTO-neuvotteluihin valmistautuminen sekä institutionaaliset kysymykset eli sen sopiminen, mitä hallitusten välisessä konferenssissa (HVK) käsitellään.

EU:n alue- ja rakennepolitiikkaan on suoranaisia vaikutuksia seuraavilla tekijöillä:

1) Kuinka ja missä aikataulussa laajentuminen toteutetaan,

2) kuinka vahva ja johdonmukainen eurooppalainen työllisyyspolitiikka pyritään saamaan aikaan sekä

3) kuinka eurooppalaista perheviljelyyn ja elinkykyiseen maaseutuun perustuvaa maatalous- ja maaseutupolitiikkaa (CAP) kyetään harjoittamaan ottaen huomioon WTO-prosessi sekä EU:n omat CAP:n lähtökohdat kuten ympäristönäkökohtien integroiminen.

4) Lisäksi on selvää, että kysymys ministerineuvoston ja komission toiminnan tehostamisesta liittyen laajentamiseen vaikuttaa jatkossa eurooppalaisen alue- rakennepolitiikan edellytyksiin.

Suomen puheenjohtajakaudella onkin paalutettu em. kysymysten suhteen integraation etenemistä ja keeheitavoitteen toteuttamista.

Laajentuminen — viekö se nykyisten jäsenmaiden rakennerahat?

EU:n laajentumisen valmistelut etenevät. Berliinin huippukokouksessa sovittiin niin laajentumista edeltävän kauden kuin kauden 2000–2006 rakennerahoituskehys tuleville jäsenmaille. Laajentumisen aikataulu ja maiden liittymisen premissit konkretisoituvat vasta Suomen puheenjohtajakauden jälkeen. Silloin voidaan arvioida liittymisen vaikutus nykyisten jäsenmaiden saamaan rakennerahoitukseen.

Yleensä lähdetään siitä, että Berliinin rahoitusratkaisua ei aukaista. Eräitä avauksia tähän suuntaan on

kuitenkin aavistettavissa. Laajentumisen vaikutukset tulevat konkreettisesti esiin uudella ohjelmakaudella vuoden 2007 jälkeen. Nykyiset jäsenmaat haluavat varmasti säilyttää osan rakennerahoituksesta. Monissa 'rikkaissakin' maissa on edelleen alueellisen kehityksen ongelmia. EU:n aktiivinen toiminta myös näissä maissa nähtäneen jatkossakin tärkeänä. Voidaan olettaa, että kun sovitetaan rakennerahoitustalustaan ensimmäisille uusille jäsenmaille, monet edellyttävät jo tietoja tulevan ohjelmakauden rahoituksesta ja kohdentamismenetelmästä.

Työllisyysuuntaviivat pyrkivät vaikuttamaan myös rakennerahoitusten kautta

EU:n perustamissopimuksessa on määritelty EU:n yhteisten työllisyysuuntaviivojen vuosittaisesta laadimisesta. Jokainen jäsenmaa määrittelee myös vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa, kuinka näitä suuntaviivoja toteutetaan.

21 suuntaviivaa muodostavat neljä seuraavaa ryhmää:

- työllistettävyyden edistäminen
- yrittäjyyden edistäminen
- yritysten ja niiden henkilökunnan sopeutuvuuden rohkaiseminen
- naisten ja miesten välisen tasa-arvon parantaminen.

Sosiaalirahasto on rakennerahoitusta se, jolla toteutetaan työllisyysuuntaviivoja. Tämä tapahtuu tavoitte 1 -alueilla osana integroitua alueellisen kehittämisen toteuttamista. Toisaalta kaikissa yhteyksissä korostetaan alue- ja paikallistason toimintaa. Parlamentti ja alueiden komitea saivat aikaan tätä koskevan lisäyksen.

Työllisyydestä vastaava pääosa tulee edellyttämään työllisyysuuntaviivojen näkyvyyttä rakennerahoitusten ohjelmatyössä. Ensimmäinen askel tähän suuntaan aivan käytännön tasolla on, että tulevaisuudessa pääosaston henkilökunta näyttää saavan tehtäviä liittyen niin rakennerahoitustoimintaan kuin suuntaviivojen toteutukseen. Tämän

vuoksi on todennäköistä, että suuntaviivojen painotukset ja terminologia tulevat enenevässä määrin heijastumaan myös rakennerahoitushjelmiin.

Maatalous ja maaseutu WTO-prosessissa

Tätä artikkelia kirjoitettaessa WTO-neuvottelut ovat juuri käynnistyneet Seattlessa. Maatalousneuvosto sai aikaan yksimielisen position neuvotteluihin. Lähtökohdina on eurooppalaisen monimuotoisen maatalousmallin kehittäminen. Maataloutta on voitava harjoittaa Euroopan kaikilla alueilla, mukaan lukien alueet, joilla on erityisongelmia. Kun pyritään siirtymään hintatuesta avoimempaan ja kilpailua vääristämättömämpään tukitoimintaan, monitoiminnallisten tilojen kehittäminen osana maaseudun kehittämistä muodostaa järkevän vaihtoehdon. Tämä on huomattava aluepoliittinen kannanotto, varsinkin Suomessa, jossa maatalouden ja maaseudun rakennemuutos ovat poikkeuksellisen nopeita. Kuinka maaseudun kehittäminen turvataan WTO-neuvotteluissa on merkittävä asia varsinkin nyt, kun maaseudun kehittäminen on entistä selvempi osa maatalouspolitiikkaa.

Institutionaaliset kysymykset

Seuraavassa HVK-prosessissa tullessa sopimaan niistä EU:n keskeisten instituutioiden muutoksista, jotka ovat välttämättömiä yhteisön laajentumiselle. Tässä yhteydessä ei ole syytä arvioida prosessia kokonaisuudessaan, mutta on syytä muistaa, että rakennerahoitustalustaan komissioilla on hyvin keskeinen rooli. Komission päätöksenteon tehokkuus ja vastuunkanto budjetin toteuttamisesta tulee erityiseen tarkasteluun.

Komissio on myös itse pohtimassa toimintansa tehostamista. Tätä käsittelevä ns. Kinnockin raportti valmistuu ensi helmikuussa. Siinä tultaneen esittämään komission merkittävää uudelleen organisointia.

Arvio Suomen ensimmäisen puheenjohtajuuden tuloksista alue- ja rakennepolitiikan osalta

Vaikka tietyt Suomen puheenjohtajakauden asiat ovat vielä neuvostokäsittelyssä (Kanariansaarten Apim-asetus ja Pohjois-Irlannin kansainvälisen rahaston jatko vuosille 2000–2006), puheenjohtajuuden keskeiset tapahtumat ovat meidän osaltamme ohi. Asialistallamme oli kolme onnistunutta kokousta:

1) Kaupunki/aluepolitiikasta ja aluesuunnittelusta vastaavien EU-ministerien tapaaminen Tampereella 4.–5. lokakuuta;

2) Kaupunkipoliittinen 'Helsinki Millennium' -konferenssi 21.–22. lokakuuta; sekä

3) Tulevaa aluepolitiikkaa EMUn lähtökohdista pohtiva korkean tason asiantuntijakokous Saariselällä 18.–19. marraskuuta.

Nämä ns. epäviralliset kokoukset nostimme Suomen puheenjohtajuuden viralliselle kokouslistalle vuoden 1997 lopussa, jolloin ei vielä tiedet-

ty pystyykö Itävalta tai Saksa vie- mään neuvottelut Agenda 2000:sta päätökseen. Jos sopua Agenda 2000:sta ei olisi syntynyt Saksan puheenjohtajakaudella, näitä kaikkia kokouksia ei todennäköisesti olisi järjestetty. Neuvottelujen edettyä epävirallisista kokouksistamme muodostui nyt se pääasiallinen väline, jonka kautta Suomi profiloitui alue- ja rakennepolitiikan osalta.

Keskeiseksi Suomen puheenjohtajakauden teemaksi nousivat kaupunkien kehittämistoimet. Jotkut kysyivät miksi juuri Suomi, joka kuuluu Unionin maaseutuvaltaisimpiin maihin, valitsee tämän teeman. Tähän löytyy monta syytä. Ensiksi Potsdamin ministeritapaamisessa sovittiin, että jäsenvaltioiden välisestä kaupunkipolitiikan kokemustenvaihdosta tehdään johtopäätökset Tampereella. Toiseksi kaupunkien kehittämisenäkökulman sisällyttäminen läpäisyperiaatteena tavoiteohjelmiin oli ajankohtaista juuri syksyllä, kun tavoiteohjelmien valmistelu jäsenmaissa oli käynnissä. Komissio piti tätä lähestymistapaa mielenkiintoisena ja oli valmis yhteistyöhön tältä pohjalta. Kolmanneksi ESDP-asiakirjan monikeskisen yhdyskuntakehittämisen periaate on myös hyvin ajankohtainen Suomen aluepolitiikan näkökulmasta. Kyse on siitä, onko maassamme vain kuusi kehittyvää kaupunkiseutua vai voisiko niitä olla 12 tai jopa 35. Kaupunkipoliittisen teeman ja ESDP:n soveltamis- ja toteuttamisohjelman välillä oli myös selvä synergia, koska kaupunkien kehittämispolitiikan yhteistyö oli yksi ohjelman painopisteitä.

■ Tampereen kokouksen merkittävimmät saavutukset olivat päätös aloittaa kaupunkien kehittämistä koskeva yhteistyö jäsenmaiden ja komission kesken ja ESDP:n soveltamis- ja toteuttamisohjelman hyväksyminen. Alankomaat tekivät vuonna 1997 samanlaisen esityksen kaupunkipoliittiseksi yhteistyöksi, mutta esitys kaatui silloin EU-komission vastustukseen. Poliittisesti merkittävä linjaus oli jäsenmaiden yksimielisyys siitä, että tulevassa kaupunkipoliittisessa yhteistyössä on otettava huomioon sekä kaupunkien sosiaaliset ongelmat että kaupunkien rooli aluekehityksen moottorina. Suomi laati kokoukseen oman keskustelupaperinsa, jossa korostettiin juuri osaamisen perustavaa kehittä-

mispolitiikkaa ja kaupunkien roolia aluekehityksen moottorina. Kokous oli epävirallisten ministerikokousten joukossa harvinaisen onnistunut myöskin osallistumisasteen osalta. Paikalla oli peräti yhdeksän ministereitä ja komissaari **Barnier**.

■ Helsinki Millennium -konferenssi täydensi hyvin Tampereen ministeritapaamisen sisältöä. Keskustelu oli värikkäämpää kuin Tampereella monestakin syystä. Ensinnäkään ei ollut tarvetta saavuttaa yksimielisyyttä kaikkien osallistujien kesken. Toisaalta konferenssissa oli ministerikokousta enemmän aikaa pohtia asioista sekä pienissä työryhmissä että yhteisissä istunnoissa. Osallistujajoukon kirjo oli myös paljon laajempi. Kokoukseen osallistui peräti 350 kaupunginjohtajaa, tutkijaa ja virkamiestä ympäri Eurooppaa. Pääpaino keskusteluissa oli suurkaupunkien ongelmatilassa, koska kokouksen yhteydessä järjestettiin myös Eurocities-järjestön vuosikokous. Uudeksi järjestön puheenjohtajaksi vuodesta 2001 alkaen valittiin Helsingin kaupunginjohtaja **Eva-Riitta Siitonen**. Helsinki Millennium toimi käytännössä hyvin kokemustenvaihtoforumina kaupunkien johtohenkilöille.

■ Saariselän kokous aluepolitiikan haasteista EMUn olosuhteissa oli kokoussarjamme viimeinen (ks. myös erillinen artikkeli, s 9). Kokoukseen osallistui 25 johtavaa alue- ja talouspolitiikasta vastaavaa virkamiestä eri puolilta Euroopan unionia. Tarkoituksena oli käynnistää keskustelu tulevan aluepolitiikan sisällöstä vuoden 2006 jälkeen. Kaikki olivat samaa mieltä siitä, että juuri nyt kun rahoja ei ole jaossa on paikallaan pohtia avoimesti erilaisia vaihtoehtoja. Vaikka osallistujat olivat innostuneita keskustelunavauksesta, on tänään ennaikaista arvioida onnistuttiinko todella käynnistämään uusi prosessi vai jäikö tämä ainutlaatuisiksi seminaariksi. Viestikapula yritetään viedä eteenpäin Portugalille.

Puheenjohtajuuden kokoukset saivat aikaan tiiviit yhteydet ministeriöme ja komission välillä. Ministeri **Korhonen** tapasi henkilöko-

...jatkuu sivulla 14 ►►

Alue- ja rakennepolitiikka

Suomen puheenjohtajakaudelle ei jäänyt auki mitään ministerineuvoston kannalta olennaista kysymystä yhteisön alue- ja rakennepolitiikasta. Aluejakokysymykset ja ohjelmatyö etenevät, kuten komissio ennakoii. Suomen tavoite 2 -aluejako on suurella todennäköisyydellä hyväksytty, kun tätä luetaan. Suomen tavoite 1 -ohjelmaneuvoittelut saadaan myös toivottavasti päätökseen joulukuun aikana. Ainoa ongelma on yhteisöaloitteiden vaivaloinen eteneminen. Niiden suunta- viivoista komissio ja jäsenmaat yhä keskustelevat komiteoissa. Erityisesti INTERREG nostattaa tunteita.

Koheesiopolitiikan kokonaisvaltainen luonne

Rakennerahastot eivät ole EU:n alue- ja rakennepolitiikan ainoat välineet. Koheesiotavoitetta tulee noudattaa kaikilla sektoreilla. Kuinka tämä lopulta tapahtuu, on edelleenkin mysteeri. Tämän vuoksi kaikkia yhteisöpolitiikkoja pitää seurata tästä näkökulmasta.

Risto Tienari
Suomen EU-edustusto, Bryssel

Tavoiteohjelmat

Viime metreillä ollaan

Tavoite 2 -ohjelman seurantakomitea kokoontui 24.11.1999 Loviisassa. Jo edellisenä iltapäivänä seurantakomitea tutustui alueella toteutettuihin EU-hankkeisiin, mm. Ruotsinpyhtään Ruukissa ja Loviisassa historiallisessa rakennuksessa sijaitsevaan uudenajan kirjastoon Mediateekkiin. Lisäksi Loviisan kaupunginjohtaja **Lindelöf** kertoi alueella vielä suunnitteilla olevista hankkeista, jotka jäävät toteutettavaksi uudella kaudella siirtymäkauden ohjelmalla.

Seurantakomitean kokouksessa kuultiin ohjelman viimeisten seuranta-tietojen mukainen toteutumistilanne syyskuun lopussa, jonka mukaan ohjelman EU-rahoituksesta oli hankkeisiin sidottu varoja runsaat 80 %. Varojen käyttötilanne, hankkeisiin tehdyt varaukset huomioon ottaen, oli jo 90 %. Eräillä alueilla on ollut alun perin suunniteltua vähemmän kysyntää ESR-varoille. Varoja on siksi siirretty sellaisille alueille, joilla on runsaasti koulutus- ja tutkimuslaitoksia ja siten paremmiin kysyntää ESR-rahoitukselle. Siirrot on tehty alueiden kanssa hyvässä yhteisymmärryksessä. Osittain näille alueille, joilta ESR-rahoitusta on siirretty pois, on voitu hyvityksenä osoittaa lisää EAKR-rahoitusta euron kurssimuutoksesta ohjelmaan aiheutuvasta markkamääräisestä EAKR:n lisärahoituksesta. Kaikkiaan arvio on, että

ohjelman rahoitus saadaan vuoden loppuun mennessä täysimääräisesti sidottua.

Arviointityön etenemisestä saatiin kokouksessa selostus ja sovittiin, että jo vuoden 2000 alussa arviointiryhmä antaa alustavan näkemyksensä johtopäätöksistään käytettäväksi uuden tavoite 2 -ohjelman neuvotteiluissa ja käynnistyksessä. Varsinaisesti arvioinnin loppuraportin on määrä valmistua maaliskuun lopussa 2000.

Kauppa- ja teollisuusministeriö on teettänyt Jyväskylän yliopiston taloustieteellisen osaston tutkimuskeskuksella hallinnonalansa EAKR- ja ESR-osarahoitteisten hankkeiden vaikuttavuustutkimuksen, jonka alustavia, mielenkiintoisia tuloksia selosti kokouksessa tutkija **Mika Siilander**. Tutkimus valmistuu alkuvuodesta 2000. Saman laitoksen toimesta valmistunut tavoite 2 -alueilla toimivien hankeasiamiesten toimintaa koskeva selvitys käsiteltiin myös kokouksessa. Selvityksen tarkoituksena oli arvioida hankeasiamiestoiminnan organisointia, toiminnan tavoitteiden toteutumista ja antaa suosituksia selvityksen tulosten perusteella uudella kaudella mahdollisen vastaavan toiminnan organisoinniksi. Raportti on jaettu myös muiden tavoiteohjelmien seurantakomiteoille.

Kokouksessa hyväksyttiin lisäksi tavoite 2 -alueiden esittämät ohjelman rahoitussuunnitelmien muutos ehdotukset, joita vielä keväällä pidetyssä kokouksessa ei ollut tiedossa. Kaikkiaan kokouksessa keskusteltiin hyvin vilkkaasti ja rakentavasti jo tulevaa kautta silmällä pitäen päättyvän kauden kokemuksista.

Vuoden lopussa sitoumusten osalta päättyvän ohjelman seuranta- ja raportointivelvollisuus jatkuu aina vuoden 2002 puoliväliin. Jatkossa seurantakomitea työskentelee päätöksensä mukaan lähinnä kirjallista menettelyä noudattaen, mutta tarvittaessa ja jäsenten niin toivoessa myös kokoontuu ajoittain. Kaikkien työssä mukana olleiden puolesta uskallan väittää, että kyseisen komitean työskentelyssä on pyritty ennen kaikkea joustavuuteen asioiden käsittelyssä ja rakentavaan yhteistyöhön kriittistä keskustelua kuitenkin kaihtamatta.

Koska työskentely ainakin osittain muuttaa jatkossa muotoaan, haluan omalta osaltani esittää kiitokseni kaikille työssä mukana olleille seurantakomitean ja sihteeristön jäsenille sekä maakuntien liitoissa ohjelmavastaavina toimiville. Kanssanne on ollut ilo työskennellä ja toivon näin olevan jatkossakin.

Hyvää Joulua ja alkavaa uutta vuosituhatta!

Tarja Arajärvi

Tavoite 6 -seurantakomitea tyytyväinen ohjelman etenemiseen

Tavoite 6 -ohjelman seurantakomitea kokoontui 22.11.1999 Helsingissä. Seurantakomitea saattoi todeta ohjelman edenneen rahoituksen osalta hyvin. Syyskuun loppuun mennessä ohjelman julkinen rahoitus oli sidottu käytännöllisesti katsoen yli yhdeksänkymmentäprosenttisesti. Seurantajärjestelmä näyttää sitoumusten osalta hieman pienempää prosenttia (82 %). Tämä johtuu siitä, että LFA:ta koskevat sidontatiedot jäivät vielä syyskuussa 70 prosenttiin, mikä antaa tilanteesta väärän kuvan, koska kaikki käytettävissä olevat LFA-varat on jo käytännössä päätetty.

Ohjelman rahoituskehys on toteutumassa jokseenkin tasapainoi-

sesti suunnitellun mukaisesti. Suurempiin muutoksiin ei ole tarvetta. Seurantakomitea varautui kuitenkin mahdollisiin muutostarpeisiin päätämällä joustavasta päätöksentekomenettelystä, jolla vielä joulukuun lopussa voidaan tehdä pieniä rahoituskehysten tarkistuksia. Menettelyn mukaan seurantakomitean puheenjohtaja päättää sihteeristön esityksestä ohjelman uusista rahoitustaulukoista viikolla 52 neuvoteltuaan tätä ennen muiden seurantakomiteassa edustettuina olevien tahojen kanssa.

Myös tavoite 6 -alueen LEADER-ohjelma on edennyt hyvin ja lähes kaikilla toimintaryhmillä on enemmän hyviä hankehakemuksia, kuin

niillä on mahdollisuus rahoittaa ohjelman loppuvaiheessa. Tilannekat- sauksen mukaan monet LEADER-ohjelman keskeiset periaatteet, kuten laaja-alainen yhteistyö ja naisten saaminen mukaan, ovat toteutuneet Suomessa hyvin.

Tavoite 6 -ohjelman väli- arviointi toteaa: keskittymiskehitystä pystytty korkeintaan hillitsemään

Tavoite 6 -ohjelman seurantakomitealle esiteltiin marraskuussa ta-

voite 6 -ohjelman väliarviointia ja sen tuloksia. Arvioinnin ovat tehneet yhteistyönä Helsinki Consulting Group, Pellervon Taloudellinen Tutkimuslaitos, Etlatieto ja Finnagro. Väliarviointiraportti julkaistaan aluekehitysosaston sarjassa alkutalvella.

Arviointiraportissa todetaan, että alueellisten tulo- ja työllisyserojen kaventamiseen tähänneillä rakennerahastotuilla ja kansallisella vastinrahoituksella on korkeintaan pystytty hillitsemään meneillään olevaa

tuotannon ja väestön keskittymiskehitystä. Kaikilla 6-alueen aluehallinnon tasoilla (maakunta, seutukunta ja kunta) alueelliset erot suhteessa koko maan keskiarvoon ovat kasvaneet ohjelmakauden aikana.

EU:n osarahoittamat yritystuet, jotka ovat koko ohjelman rahoituskehiksestä noin 20 prosenttia, ovat arvioinnin mukaan pääsääntöisesti vahvistaneet 6-alueen taloudellisia eroja kohdentamalla nopeimmin kasvaviin keskuksiin.

Raportin mukaan myös sosiaalirahaston inhimillisiin voimavaroihin kohdistuneet toimenpiteet ovat suosineet nopeimmin kasvavia 6-aluei-

ta ja osaltaan vahvistaneet keskittymiskehitystä 6-alueen sisällä.

Raportissa muistutetaan tavoite 6 -ohjelman ennakoarvioinnissa esitetystä toteamuksesta, että ohjelman jakoperusteiden vuoksi maatalousvaltaiset alueet saavat vähiten resursseja yritystoiminnan kehittämiseen ja painotetaan, että maatalousvaltaisten alueiden kokonaiskehitys onkin muodostunut huomattavasti muuta tavoite 6 -aluetta heikommaksi kaikilla aluetaloutta kuvaavilla mittareilla mitattuna.

Marja Taskinen

Yhteisöaloitteet ja pilotit

INTERREG III

Suuntaviivaesitysten hyväksyminen siirtyy ensi vuoden puolelle

Euroopan komissio päätti 13.10.1999 esityksestään yhteisöaloitteiden suuntaviivoiksi ja yhteisöaloitteiden maakohtaiseksi jaoksi kaudelle 2000–2006. Suuntaviivaesitys löytyy www-osoitteesta:

http://www.info regio.cec.eu.int/wbdoc/docoffic/official/interreg3/index_en.htm.

Ennen suuntaviivojen ja rahanjaon lopullista hyväksymistä komissio kuulee jäsenmaita ja Euroopan parlamenttia. Parlamentin käsittelyaikataulusta johtuen suuntaviivat voitaneen hyväksyä aikaisintaan maaliskuussa 2000. Seuraavassa tähänastisista käsittelyvaiheista.

Lokakuun lopulla ja marraskuun alussa komissio kävi bilateraalisia keskusteluja kaikkien jäsenmaiden kanssa, tarkoituksena pohjustaa yhteistä komiteakäsittelyä marraskuun lopussa. Suomi oli vuorossa toisena, heti Ruotsin jälkeen, 26.10.1999. Suomen puolelta nostettiin erityisesti esille tarve parantaa INTERREGin ja ulkosuhdeohjelmien välistä koordinaatiota. Komissio lupasi yrittää edetä asiassa vielä ennen komiteakäsittelyä ja mahdollisesti laatia asiaa koskevan julistuksen. Keskustelussa saatiin myös informaatiota maakohtaisen rahanjaon perusteista sekä käsiteltiin aluejakoja ja tukikelpoisia toimia.

Marraskuun lopulla 29.11.1999 komissio järjesti Brysselissä informaatiotilaisuuden uudesta INTERREG-aloitteesta. Tilaisuuteen oli kutsuttu laaja joukko asiasta kiinnostuneita tahojen jäsenmaiden ja hakijamaiden

hallinnosta, nykyisiltä INTERREG-alueilta, eri organisaatioista jne. Aamupäivällä saatiin yleisinformaatiota uuden INTERREG-aloitteen tavoitteista ja sisällöstä ja iltapäivällä käsiteltiin työryhmissä tarkemmin INTERREGin eri osioita sekä INTERREGin ja ulkosuhdeohjelmien koordinaatiota. Komission taholta korostettiin tarvetta yhteiseen rajan ylittävään hallintoon uusissa ohjelmissa sekä tarvetta välttää tukikelpoisten raja-alueiden (A-alueiden) laajentamista nykyisestä. Päivän aikana kävi myös ilmi, että C-osion sisältö ja hallinto on edelleen hyvin epäselvä. Keskeinen teema päivän keskusteluissa oli tarve parantaa INTERREGin ja ulkosuhdeohjelmien välistä koordinaatiota.

Informaatiopäivää seuraavana päivänä 30.11.1999 suuntaviivaesitystä käsiteltiin virallisesti ns. EAKR-komiteassa (Aluekehityksen ja alueellisen uudelleenjärjestelyn komitea), jossa kaikki jäsenmaat ovat edustettuna. Tarkoituksena oli antaa esityksestä lausunto. Useat jäsenmaat ilmoittivat kuitenkin etteivät ole vielä valmiita siihen, ja edellyttivät että komissio reagoisi kahdenvälisissä keskusteluissa esille tuotuihin asioihin. Näin ollen kokouksessa jatkettiin eri maiden näkemysten esittelyä sekä ongelma-kohtien ja niiden ratkaisumahdollisuuksien kartoitusta. Suomen kannanottoja käsiteltiin alue- ja rakennepoliittikan jaostossa 24.11.1999, ja perustui pitkälti jo bilateraalisisissa keskusteluissa esitettyihin näkemyksiin (ks. edellä).

Keskeiseksi kysymykseksi nousi useiden maiden tekemät esitykset uusiksi merellisiksi A-alueiksi ja komission pyrkimys hoitaa näiden alueiden yhteistyötarpeet B-ohjelmien kautta. Tässä tarkoituksessa komissio mm. esitti B-osion tukikelpoisten toimien laajentamista. Muita ongelmakysymyksiä olivat mm. eräiden

B-alueiden rajaus, komission vaatimus yhteisestä hallinnosta, ns. ultraperifeeristen alueiden asema sekä eräät vahvasti poliittisluotoiset asiat (Pohjois-Irlanti, Adrianmeri/Balkan). Komissio ilmoitti että edellisen päivän keskustelujen perusteella aluepolitiikasta (ml. INTERREGistä) vastaava komissaari **Barnier** oli päättänyt aloittaa määrätietoiset keskustelut ulkosuhdeohjelmista vastaavien virkaveljiensä kanssa näiden ohjelmien välisen koordinaation parantamiseksi. Merkille pantavaa on, että INTERREG-varojen maakohtaisesta jaosta ei keskusteltu juuri lainkaan, eikä tuotu esille muutostarpeita.

Suuntaviivaesityksen käsittelyprosessi jatkuu siten, että 30.11. käydyin keskustelun perusteella komissio laatii ns. non-paperin suuntaviiva-luonnokseen esitettävistä muutoksista EAKR-komitean seuraavaan kokoukseen, joka on 13.12.1999. Ellei komitea vielä tuolloin anna lausuntoaan, siihen pyritään viimeistään sitä seuraavassa kokouksessa, 25.1.2000. Kuten edellä todettiin, parlamentin lopullinen lausunto saataneen vasta helmikuussa. Mikäli siitä aiheutuu suuria muutostarpeita on mahdollista, että EAKR-komitea käsittelee asiaa uudestaan vielä sen jälkeen. Joka tapauksessa näyttää nyt siltä, että suuntaviivat voitaneen hyväksyä aikaisintaan maaliskuussa 2000. Vastaavasti uusien ohjelmaesitysten viimeinen jättämispäivä siirtyy kesän loppuun.

Kansallinen valmistelu

Sisäasiainministeriön syyskuussa asettama ns. keskushallinnon INTERREG-työryhmä on pitänyt

edellisen Alue-Integraattorin ilmentymisen jälkeen kaksi kokousta, 8.11. ja 18.11. Ryhmän toimesta on myös pyydetty maakunnan liittojen näkemyksiä tulevasta ohjelmarakenteesta. Ryhmässä on keskusteltu Suomen näkemyksistä komission suuntaviivaesitykseen sekä tulevasta ohjelmarakenteesta. Seuraava kokous pidetään 13.12.1999.

Suuntaviivojen hyväksymisen lykääntymisestä huolimatta pyritään etenemään uusien ohjelmien valmistelussa aiemmin hahmotetun aikataulun mukaan, eli valmistelemaan useimmat A-ohjelmat siten, että ne voidaan jättää komissiolle 30.4.2000 mennessä ja muut siten, että ne voidaan jättää komissiolle kesän alkupuolella. Kansalliset päätökset ohjelma-alueista ja rahan jakamisesta eri osioitten ja ohjelma-alueiden kesken joudutaan siten tekemään ennen komission lopullista päätöstä. Tavoitteena on tehdä nämä päätökset heti vuodenvaihteen jälkeen ja välittömästi sen jälkeen antaa ohjeet ao. alueellisille valmisteluorganisaatioille uusien ohjelmien laatimiseksi. Tästä menettelystä on sovittu Ruotsin viranomaisten kanssa.

III B -ohjelmien valmistelu

INTERREG III B -ohjelmien valmistelu eroaa A-ohjelmien valmistelusta siten, että se tapahtuu ao. jäsenmaiden toimesta yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

Uuden Itämeren INTERREG III B -ohjelman valmistelutyö käynnistyi 5.11.1999, jolloin pidettiin asiaa koskeva valmisteleva kokous Helsingissä. Kokousta johti **Risto Kärkkäinen** ympäristöministeriöstä ja siihen osallistui yli kaksikymmentä edustajaa Suomesta, Ruotsista, Tanskasta, Saksasta, Norjasta, Puolasta, Latviasta, Viirasta ja Venäjältä. Kokouksen tarkoituksena oli sopia valmistelutyön organisoinnista ja alustavasta aikataulusta. Suomi oli laatinut asiaa koskevia esityksiä jotka hyväksyttiin lähes sellaisinaan.

Valmistelua johtamaan asetetaan yhteinen ohjelmointikomitea (JPC = Joint Programming Committee). Siihen tulee edustajia kaikista ao. jäsenmaista (kustakin maasta 3 edustajaa, joista 2 keskus- ja 1 aluehallinnosta), Ahvenanmaalta 1 edustaja, kaikista ao. ei-jäsenmaista (2 edustajaa kustakin maasta), VASAB-sihteeristöstä sekä nykyisen INTERREG II C -ohjelman sihteeristöstä (toimii myös ohjelmointikomitean sihteeristönä).

Valmisteluprosessin aikana järjestetään useita kuulemis- ja kommentointitilaisuuksia, joiden kautta kytetään sekä alueet (laajemmin) että muut relevantit tahot ohjelmatyöhön. Komitean jäsenet tulee nimetä 15.12.1999 mennessä. Komitean ensimmäinen kokous on tarkoitus pitää tammikuun puolivälissä.

Varsinaista kirjoitustyötä varten asetetaan kolme temaattista työryhmää, joihin pyritään saamaan ao. teeman asiantuntijoita. Yksi ryhmä keskittyy strategiaan ja sisältöön, toinen rahoitukseen ja kolmas hallintoon. Ryhmät tullaan asettamaan ohjelmointikomitean ensimmäisessä kokouksessa. Asian valmistelua varten asetettiin väliaikainen valmisteluryhmä, johon Suomesta kuuluu **Harry Ekestam** sisäasiainministeriöstä.

Päätettiin myös että ohjelmaesitys pyritään jättämään komissiolle kesä–heinäkuussa.

Uuden Pohjoisen Periferian III B -ohjelman valmistelu ei ole vielä yhtä pitkällä kuin Itämeren ohjelman, mutta uuden ohjelman aluerajauksesta ja sisältökysymyksistä käytiin vilkasta keskustelua 25.–26.11.1999 Oulussa järjestetyssä ”The Common Potential for the

Ylikansallisten aluesuunnitteluohjelmien loppukiri

Itämeren INTERREG II C

Ohjelman ohjauskomitean (Steering Committee) kokouksessa 2.–3.9.1999 päätettiin järjestää vielä ns. täydennyshakemuskierrös jo hyväksytyille hankkeille, koska kolmen varsinaisen hakusierroksen jälkeen oli vielä noin 1 milj. euroa sitomatonta EU-rahaa. Hakemuskierrös käynnistettiin heti kokouksen jälkeen ja määräaikaan 1.10.1999 mennessä saatiin 28 hakemusta, joiden hakema EU-rahoitus oli yhteensä runsaat 2 milj. euroa. Kolme hakemusta vedettiin takaisin. Sihteeristön valmistelun perusteella puheenjohtaja esitti 19 hanketta (n. 0,8 milj. euroa) hyväksyttäväksi, useat supistetussa muodossa. Kirjallinen päätösmenettely päättyi 12.11.1999. Suomen kansallinen neuvoo-antava komitea käsittelee asiaa 4.11.1999 ja tuki puheenjohtajan esitystä. Vain Saksa esitti pari muutosta, mutta luopui niistä myöhemmin, joten puheenjohtajan/sihteeristön esitys hyväksyttiin.

Ohjelmassa hyväksyttiin yhteensä 47 hanketta, joista 2 on peruun-

tunut. Käynnissä oleviin 45 hankkeeseen on sidottu yhteensä 24 milj. euroa EU-rahaa, eli 99 % käytettävissä olleesta rahoituskehiksestä.

Ohjelman seurantakomitea (Monitoring Committee) kokoontui neljännen kerran 19.11.1999 Kööpenhaminassa. Komitean puheenjohtajuus siirtyi Suomelta Tanskalle, ja puheenjohtajana toimi **Preben Gregersen** Tanskan Elinkeinohallituksesta (Ehrvervsfremme Styrelsen). Suomesta kokoukseen osallistuivat **Pekka Kangas** ja **Risto Kärkkäinen** (ohjauskomitean puheenjohtaja) ympäristöministeriöstä, **Harry Ekestam** sisäasiainministeriöstä ja **Kari Pakarinen** Suomen kunta-liitosta. Kokouksessa hyväksyttiin ohjelman väliarvioinnin loppuraportti ja päätettiin sen julkaisemisesta ohjelman kotisivulla (<http://www.spatial.baltic.net>). Kokouksessa saatiin myös seikkaperäinen selostus ohjelman varainhallintoelimeitä (Joint Financial Body/Investitionsbank Schleswig-Holstein) sitoumus- ja maksatustilanteesta. Päätettiin käyttää kertyneitä ylimääräisiä korkotuloja mm. toisen henkilön palkkaamiseen varainhallintotehtäviin

sekä uuden ohjelman valmistelusta aiheutuviin kuluihin (erityisesti ei-jäsenmaiden edustajille). Jouduttiin toteamaan, että komission tulkinnan mukaan projektihallintoon kuuluvasta kuittien tarkastuksesta aiheutuvat lisäkustannukset eivät ole tukikelpoisia. Selvitetään siitä aiheutuvat ongelmat hankkeille. Lisäksi vahvistettiin muutos ohjauskomitean työjärjestykseen, jolla lisätään ohjauskomitean kokoonpanoa yhdellä Ahvenanmaan maakuntahallituksen edustajalla, sekä hyväksyttiin ex ante -arvioinnin tarjouspyyntöasiakirja. Lopuksi päätettiin, että seurantakomitean jäsenten tulisi olla käytettävissä kirjallisia menettelyjä ja mahdollisia kokouksia varten myös ensi vuoden aikana.

Väliarviointiin liittyvä toinen seuranta- ja indikaattori-workshop pidettiin Tukholmassa 25.–26.11.1999. Kohdejoukkona oli ohjelma-alueen pohjoisosien hankkeet. Tilaisuuteen osallistui myös **Petri Haapalainen** sisäasiainministeriöstä. Ministeriö pyrki jatkossa tehostamaan yhteydenpitoa suomalaisiin projektipartnereihin.

Harry Ekestam

Northernmost Europe” -konferenssissa. Konferenssissa esiteltiin samannimisen selvityksen loppuraportti. Sen on laatinut Nordregion vetämä konsortio ja se on rahoitettu nykyisestä Pohjoinen Periferia-ohjelmasta. Konferenssiin osallistui noin 60 henkeä kaikista neljästä ohjelma- maasta sekä Islannista ja Fär-saarilta. Viimeksi mainittujen alueiden kiinteämpi kytkeminen tulevaan ohjelmaan sai runsaasti kannatusta. Useat puhujat pitivät tärkeänä yrityselämän tarpeiden entistä vahvempaa huomioon ottamista.

Pohjoisen Periferian Art. 10 -ohjelman seuranta- ja hallintokomitean kokouksessa 26.–27.11.1999 (ks. myös erillinen artikkeli, s. 8) päätettiin, että komitean jäsenet muodostavat uuden ohjelman valmistelusta vastaavan valmisteluelimen. Suomesta siihen siis kuuluvat **Harry Ekestam, Esko Lotvonen ja Risto Poutiainen**. Ryhmä kokoontuu ensimmäisen kerran 28.1.2000 Oslissa. Kokouksen valmistelua varten asetettiin pieni työryhmä, johon Suomesta kuuluu **Harry Ekestam**. Valmistelutyön alkuvaiheessa, mahdollisesti ensi helmikuussa, voitaisiin järjestää laaja ”partnerikokous” Skotlannissa. Asiasta keskustellaan Aluepolitiikan pohjoismaisen virkamieskomitean (NÄRP) ja skotlantilaisten viranomaisten kesken joulukuun puolivälissä. Tuolloin pohditaan myös NÄRP:n roolia uuden ohjelman valmistelussa.

Uusien ohjelmien ennakoarviointi

Suuntaviivaesityksen mukaan kaikkiin uusiin INTERREG-ohjelmaesityksiin tulee liittää ulkopuolisen tahon suorittama ennakoarviointi (ex ante -arviointi). Arviointityö ajoittuu ensi vuoden alkupuoliskolle ja se on mahdollista rahoittaa nykyisten ohjelmien teknisen avun budjetista. Siinä tapauksessa arviointisopimus on kuitenkin tehtävä ennen kuluvan vuoden loppua. Sisäasiainministeriö on pyytänyt tarjoukset rajatulta kohdejoukolta kahta arviointitehtävää varten: Karjala/Kaakkois-Suomi/Etelä-Suomen rannikko ja Pohjoiskalotti/Barents. Päätökset näiden arviointien suorittajista tehdään ennen joulua. Vastaava kohdennettu tarjouskilpailu on järjestetty myös Itämeren INTERREG III B -ohjelman osalta. Päätös sen suorittajasta tehdään joulukuun puolivälissä. Saariston/Merenkurkun arviointisijan valinnasta vastaa Ruotsin NUTEK. Pohjoisen Periferian ennakoarvioinnista päätetään vasta ensi vuoden puolella.

Harry Ekestam

URBAN-yhteisöaloite-ohjelman valmistelua koordinoimaan työryhmä

Sisäasiainministeriö asetti 9.11.1999 työryhmän uuden URBAN-yhteisöaloiteohjelman valmistelua varten keskushallinnossa. Työryhmän tehtävänä on osallistua komissiolle jätettävän Suomen esityksen haku- ja valintaprosessiin sekä ohjata ohjelman valmistelua. Työryhmä osallistuu myös ohjelmalle sopivan hallintomallin ja säädöspohjan valmisteluun, käsittelee ohjelman kansalliseen rahoitukseen liittyviä kysymyksiä ja avustaa muiden EU:n rahoitusvälineiden (tavoitteen 3 ja muiden yhteisöaloitteiden) koordinoimisissa URBAN-rahoituksen kanssa.

Työryhmän toimikausi jatkuu toistaiseksi kunnes uusi URBAN-seurantakomitea on asetettu.

Työryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja

- **BLOMBERG** Ulla, aluekehitysneuvos, sisäasiainministeriö

Varapuheenjohtaja

- **KAVONIUS** Veijo, aluekehitysjohtaja, sisäasiainministeriö

Jäsenet:

- **AAKKULA** Maija, budjettisihteer, valtiovarainministeriö
- **KORHONEN** Auli, ylitarkastaja, kauppa- ja teollisuusministeriö
- **ELLISAARI** Jaakko, ylitarkastaja, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- **WEIJOLA** Varpu, ylitarkastaja, työministeriö
- **BERG** Harry, ympäristöneuvos, ympäristöministeriö
- **ESKOLA** Tuomas, projektipäällikkö, Suomen Kuntaliitto
- **VELTHEIM** Olavi, seutukaava-arkkitehti, Uudenmaan liitto

Sihteerit

- **HONKANEN** Mika, ylitarkastaja, sisäasiainministeriö

Työryhmä kuulee tarvittaessa myös muita asiantuntijoita ja voi kutsua kokouksiin osallistumaan myös ohjelma-alueen kuntien edustajat, kun ohjelma-alueesta on tarkemmin päätetty.

Työryhmän työlle on asetettu tavoitteeksi, että uuden URBAN-ohjelman julkisen rahoituksen määrä nousee noin 20 miljoonaan euroon. Tämä edellyttää valtion ja kuntien sitoutumista 15 miljoonan rahoitukseen. Lisäksi muiden EU:n rahoitus-

välineiden käyttöä kohdealueella pyritään edesauttamaan.

Ensimmäisessä kokouksessaan työryhmä otti kantaa komission suuntaviivaluonnokseen ja keskusteli ohjelma-alueen valinnasta. Työryhmä ei ollut tyytyväinen Suomen saamaan minimimääräiseen EU-tukeen. Myös komission varojen jaon perustana ollutta laskentatapaa arvosteltiin. Suuntaviivojen toivotaan vielä yksinkertaistuvan pienen ohjelman osalta. Nyt niissä kopioidaan liikaa suurten tavoiteohjelmien malleja.

Eniten keskustelua herätti se, että komissio edellyttää URBAN-ohjelmalta vähintään 500 euroa asukasta kohden julkista rahoitusta. Luku on selvästi liian korkea. Se on noin kaksinkertainen käynnissä oleviin projekteihin verrattuna. Julkisten varojen käytön intensiivisyyttä kuvaavan luvun tulisi olla indikaatiivinen. Liian korkea tavoiteluku ohjaa keskittymään investointipainotteisiin rakennuskohteisiin ja tavoitteesta tulee liian määräävä tekijä ohjelma-alueen valittaessa. Vaatimuksen seurauksena uudet ohjelmat saattavat syrjiä vähemmän rahaa kuluttavaa sosiaalista ja muuta asukkaiden tarpeista lähtevää työtä.

Ohjelma-alueen valinnasta on olemassa jo päätös poliittisella tasolla. Kun hallitus 23.6.1999 päätti esittää komissiolle, että tavoite 2 -ohjelman sisällytetään ongelmallisia kaupunkialueita Turusta ja Tampereelta, talouspoliittinen ministerivaliokunta totesi URBAN-yhteisöaloitteesta, että siihen ”on tarkoitus ottaa mukaan pääkaupunkiseudulta sosiaalisten ongelmien kaupungin osia sen jälkeen, kun Suomen osuus URBAN-yhteisöaloitteen EU-rahoituksesta on selvinnyt”. Työryhmä päätti, että ohjelma-alueen tarkempaa valintaa varten pääkaupunkiseudun kuntiin, Helsinki, Espoo ja Vantaa, lähetetään kirje, jolla pyydetään kaupungin esitystä ohjelma-alueeksi ja alustavaa toimintasuunnitelmaa. Alueen rajaus tulee perustella huono-osaisuutta kuvaavilla tiedoilla.

Suomessa toteutettavien URBAN-ohjelmien arviointi 1995–1999 ilmestynyt

Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus on yhteis-

Pohjoisen Periferian Artikla 10 -ohjelma

Varsinainen loppukiri nähtiin Pohjoisen Periferian ohjelmassa. Ennen viimeistä hakukierrosta oli sidottu alle 2/3 ohjelmarahoituksesta. Viimeisellä (kuudennella) hakukierroksella jätettiin kuitenkin ennätysmäärä hakemuksia: 26 uutta hakemusta ja 8 täydennyshakemusta. Näistä 2 uutta ja yksi täydennyshakemus vedettiin takaisin, joten arviotavaksi jäi 24 uutta ja 7 täydennyshakemusta. Suomen neuvoo-antava ryhmä (NRAG) käsittelee hakemuksia 16.11.1999 ja suositti hyväksyttäväksi 17 uutta ja 6 täydennyshakemusta.

Ohjelman seuranta- ja hallintokomitea kokoontui Oulussa 26.–27.11.1999 päättämään viimeisen hakukierroksen hankkeista. Puheenjohtajana toimi **Jim Millard** Skotlan-

nista. Suomea edustivat **Harry Ekestam**, **Esko Lotvonen** ja **Risto Poutiainen**. Komitea hyväksyi 11 uutta hanketta ja 6 täydennyshanketta. Tämä nosti hyväksytyjen hankkeiden määrän (ml. Northern Potential -hanke) 36:een ja sitomisasteen lähes 100 %:iin. Kokouksessa käsiteltiin myös uuden ohjelman valmistelua (ks. erillinen artikkeli, s. 5). Päätettiin jatkaa seuranta- ja hallintokomitean toimikautta toistaiseksi.

Ohjelman pääsihteeristö sekä kansallisten neuvoo-antavien ryhmien sihteeristöt jatkavat hyväksytyjen hankkeiden seurantaa. Keväällä järjestetään uusi seminaari projektive-

täjille. Oulun pääsihteeristössä jatkaa **Tuovi Härmä**. Hänet tavoittaa puhelinnumerosta 08-321 4081, faksinumerosta 08-321 4055 ja sähköpostiosoitteesta tuovi.harma@pohjois-pohjanmaa.fi. Suomen neuvoo-antavan työryhmän sihteerinä toimii **Jouko Jama** Lapin liitosta (puh.: 016-330 1231; sähköposti: jouko.jama@lapinliitto.fi; fax: 016-346 658). Teknisistä syistä johtuen ohjelman kotisivuja (www.scot-nordic.com/northernperiphery) ei ole voitu päivittää pitkään aikaan. Asiaan on luvassa parannus lähiaikoina.

Harry Ekestam

SME-yhteisöaloite-ohjelmasta hyviä tuloksia

työssä Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan laitoksen, Helsingin yliopiston Vantaan täydennyskoulutuslaitoksen ja LT-Konsulttien kanssa saanut valmiiksi URBAN-seurantakomitean tilaaman arvioinnin Joensuun sekä Helsingin ja Vantaan URBAN-yhteisöaloiteohjelmista.

Arvioinnissa pyritään mm. selvittämään, miten hyvin URBAN on onnistunut kehittämään uusia arjessa selviytymisen välineitä työttömyyden vaivaamissa lähiöissä, minkälaisia konkreettisia toimia on kohdistettu kaupunkisyrjäytymiseen, miten fyysisen ympäristön parantamisella on tuettu paikallistaloutta ja sosiaalista kehittämistä, kuinka kumppanuuteen ja verkostoitumiseen perustuvat uudet yhteistoimintamallit ovat toimineet kaupunkiympäristön kehittämässä ja ovatko ohjelmat vaikuttaneet lähiöiden julkiseen kuvaan. Arviointi on tehty vuorovai- kuttaisesti yhdessä ohjelmien toteuttajien kanssa. Koska arvioinnin tuloksia halutaan hyödyntää vuosien 2000–2006 URBAN-ohjelman suunnittelussa, arviointi on tehty ohjelmien vielä ollessa käynnissä.

Arviointi on julkaistu Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen (YTK) julkaisusarjassa (B 77). Sitä saa tilata YTK:lta **Jaana Marvialta**. Puhelin (09) 451 4083, faksi (09) 451 4071, s-posti: jaana.marvia@hut.fi, postiosoite TKK/YTK, PL 9300, 02015 TKK. Raportin hinta on 90 mk + ALV. Lisätietoja YTK:n julkaisuista saa YTK:n kotisivulta <http://www.hut.fi/Yksikot/YTK>.

*Ulla Blomberg
Mika Honkanen*

SME-ohjelman seurantakomitea kokoontui 26.11.99 Helsingissä. Pääasioita kokouksen esityslistalla olivat ohjelman toteutustilanne sekä ohjelman väliarviointia suorittavan Turun kauppakorkeakoulun PK-Instituutin antama tilannekatsaus ohjelman arvioinnista.

SME-yhteisöaloiteohjelman toteutus on rahoituspäätösten osalta loppusuoralla. Marraskuun loppuun mennessä ohjelman valintakomitea oli puoltanut yhteensä 79 hankkeen hyväksymistä ohjelmaan. Hyväksytyt hankkeet jakautuvat ohjelman vastuutahojen kesken siten, että KTM:n hallinnonala vastaa 47 hankkeen ja opetusministeriö 31 hankkeen kansallisesta rahoituksesta. Lisäksi ohjelmassa toteutetaan yksi KTM:n ja OPM:n yhteishanke.

SME-ohjelmassa on jäljellä vielä yksi valintakomitean kokous 22.12.99, jolloin käsitellään vielä useita ohjelmaan esitettyjä hankekemuksia. Ohjelman rahoitustilanne on verrattain hyvä, sillä ohjelmaan varatusta EU-rahoituksesta (yhteensä noin 68 milj. mk) tullaan käyttämään arviolta 95–100%.

SME-ohjelman väliarvioinnin loppuraportti valmistuu vuoden 1999 lopussa ja se on tarkoitus julkaista KTM:n 'Tutkimuksia ja raportteja' -julkaisusarjassa vuoden 2000 alussa. Ohjelman arvioitsijan näkemyksen mukaan positiivisimmat tulokset ohjelmassa on saavutettu yhteistyön kehittämisessä niin hanketoteuttajien ja kohderyhmänä olevien pk-yritysten välillä kuin myös hankkeisiin osallistuvien pk-yritysten kesken ja hankkeiden toteuttajien kesken.

Noin 70 % ohjelmaan hyväksytyjen hankkeiden toteuttajista on eri asteisia oppilaitoksia, teknologiakeskuksia tai yrityskeskuksia (esim. yrityshautomot), jotka tuottavat erilaisia pk-yrityksille suunnattuja palveluja. Palvelut voivat liittyä esimerkiksi yrityksen tuotteisiin liittyvään tuotekehitykseen tai tuotteiden testaukseen. Palvelujen kautta yritykset pääsevät hyötymään alan uusimmas- ta teknologiasta ja osaamisesta.

Suurin osa SME-ohjelmassa toteutetuista hankkeista kohdistuu usealle EU:n tavoitealueelle, eli hankkeet ovat hyviä esimerkiksi ns. yli- maakunnallisista hankkeista. Tällainen toteutustapa on mahdollistanut esimerkiksi toimialakohtaisten koulutushankkeiden toteuttamisen selvästi tavoiteohjelmia joustavammin. Esimerkkinä voidaan mainita EU:n tavoitealueilla 2, 5b ja 6 toimivien yrityshautomoiden vetäjille suunnattu kehittämisohjelma. Yhteiset koulutusohjelmat saman alan toimijoiden kanssa ovat tarjonneet myös uusia yhteistyömahdollisuuksia toimijoiden kesken.

SME-ohjelman seurantakomitea piti erittäin tärkeänä ohjelmasta saatujen hyvien kokemusten analysointia ja hyödyntämistä uuden raken- nerahastokauden ohjelmissa. Tätä tarkoitusta varten ohjelman sihteeristö valtuutettiin suunnittelemaan hyviin käytäntöihin liittyviä seminaareja vuodelle 2000. Seminaarien aiheina voisivat olla esimerkiksi best practice -hankkeet yrityshautomotoiminnan tai oppilaitosten ja pk-yritysten yhteistyön edistämiseksi.

Leena Jokinen, KTM

Muuta

Rakennepoliittinen tuki-instrumentti ISPA

Hallintokomitean kokous 23.11.1999

EU:n laajentumista edistetään muiden tukien lisäksi myös rakennepoliittisen tuki-instrumentin ISPA:n avulla. EU:n jäsenyyttä hakeneiden maiden ympäristö- ja liikennehankkeita tuetaan vuosittain 1040 miljoonalla eurolla ja hankkeista päättää komissio yhdessä ISPA-hallintokomitean kanssa. Hallintokomitean ensimmäinen kokous pidettiin 23.11.

Brysselissä ja siinä sovittiin periaatteissa ISPA-varojen indikatiivisesta maittaisesta jaosta sekä komitean työjärjestyksestä. Lopulliset päätökset jäivät kuitenkin seuraavaan kokoukseen, joka pidetään 21.12.1999. Komission esittämiin maittaisiin prosentiosuuksiin (ks. Alue-Integraattori 4/1999) ei esitetä varsinaisia muutoksia mutta komitean työjärjes-

tystä täsmennettiin useilta kohdilta. Kokouksessa käytiin myös perusteellinen keskustelu tuettavista ympäristöhankkeista, jotka jakautuvat neljään tyyppiin: jätevesien puhdistukseen, puhtaan juomaveden saatavuuden parantamiseen, ilmansaasteiden vähentämiseen sekä jätehuoltoon.

Martti Salmi

Komiteat/Kokoukset

Rakennepoliittikka EMU-viitekehityksessä

Seminaari Saariselällä 18.–19.11.1999

Osana Suomen EU-puheenjohtajakauden virallista kokousohjelmaa järjestetyn seminaarin tavoitteena oli saada aikaan tulevaisuuteen suuntautuvaa keskustelua rakennepoliitikasta Euroopan talous- ja rahaliiton olosuhteissa. Seminaariin kokoontui rakenne- ja talouspolitiikasta vastaavia virkamiehiä seitsemästä EU-jäsenmaasta. Mukana oli lisäksi edustajia Euroopan komissiosta, EU-ministerineuvoston pääsihteeristöstä, Euroopan keskuspankista, Suomen pankista ja OECD:stä.

Keskustelussa käsiteltiin alue- ja rakennepoliittikan tulevaisuutta uuden rahoituskauden alkaessa. Agenda 2000 -ratkaisun tultua hyväksytyksi todettiin ajan olevan kypsä keskustelulle siitä, mikä tulee olemaan rakennepoliittikan merkitys ja sisältö, samoin kuin sen suhde talouspolitiikkaan. Keskeinen kysymys seminaarin aikana oli, voiko rakennepoliittikka olla vakavasti otettava kumppani talouspolitiikalle. Puheenvuoroissa korostettiin näiden kahden politiikan läheistä suhdetta: toimiva alue- ja rakennepoliittikka edellyttää vakaan taloudellisen tilanteen, johon kasvu- ja vakaussopimuksella voidaan päästä, mutta samoin vakaa talouspolitiikka edellyttää toimivaa alue- ja rakennepoliittikkaa.

Rahaliiton uskottavuudelle katsottiin olevan tärkeää, että syrjäisimmätkin alueet pysyvät mukana kehityksessä. Globalisaatio, markkinakilpailun tiivistyminen, talouden liberalisaatio ja teknologiaklusterien syntyminen voivat kuulostaa poliittisen

taloustieteen 'jargonilta', mutta niillä on suoria vaikutuksia myös aluepolitiikkaan, koska ne osaltaan määrittävät sitä, mitä syrjäisyydellä tarkoitetaan. Etäisyys ei ole enää vain maantieteellinen vaan yhä enemmän myös viestintäteknologian saatavuuden ja käyttökyvyn määrittäjä tekijä.

EMUn todettiin olevan enemmän mahdollisuus kuin uhka heikommille maille ja alueille. Tämä on seurausta talouspoliittisesta vakaudesta ja kilpailukyvyyn vahvistumisesta. Uusien mahdollisuuksien lisäksi EMU-Euroopassa kohdataan uusia haasteita. Tarve uusien politiikkavälineiden löytämiselle ja viranomaisten roolin muutokselle on akuutti tilanteessa, jossa entiset sekä talouspolitiikan että aluepolitiikan välineet eivät ole käytettävissä tai ovat riittämättömiä. Devalvaation käyttö on poissuljettu ja aluepolitiikalle asetetaan rajoituksia EU-laajentuminen, jonka seurauksena resurssien allokointi tulee olemaan yhä enemmän niukkuuden jakamista.

Työvoiman liikkuvuus oli myös keskeinen keskusteluteema. Joskin liikkuvuus voi olla joustavuuden väline ja se on luonnollinen osa niin taloudellista kuin yhteiskunnallistakin muutosta, samoin kuin osa Euroopan integraation toiminta-ajatus- ta, Euroopan unionin sisällä nimenomaan työvoiman liikkuvuus on pysytellyt vähäisenä. Liikkuvuus ei luonnollisesti kosketa ainoastaan työvoimaa, vaan pääoman ja investointien liikkuvuus luo puitteet sekä

taloudelliselle että kulttuuriselle inhimilliselle toiminnalle.

Keinoja liikkuvuuden lisäämiseksi rajoittavat niin kulttuuriset kuin kielellisetkin syyt, joihin ei alue- tai talouspoliittisella toimilla voida vaikuttaa. Kuten **Robert Shotton** Euroopan komissiosta totesi, ihmisten tulee saada asua siellä, missä he haluavat. Aluepolitiikan tehtävä on osaltaan mahdollistaa tämä tukemalla paikallisia vahvuuksia. Inhimillisiin resursseihin panostaminen koulutuksen ja innovaatioiden tukemisen kautta on ainoa keino jakaa hyvinvointia ja työvoimaresursseja kestäväällä tavalla.

EU-laajentumisen lähestyessä todettiin olevan tärkeää, että alueellisia voimavaroja suunnataan kansallisten ja alueellisten tavoitteiden ja vahvuuksien kuten innovaatioiden ja koulutuksen tukemisen ja kilpailukyvyyn vahvistamisen suuntaan. Nykyisiä syrjäalueita ei tule unohtaa uusien jäsenvaltioiden kustannuksella, mutta aluepolitiikan muodot eivät myöskään voi säilyä entisellään unionissa, jossa on 20–25 jäsenmaata.

Saariselän seminaarin toivottiin luovan alun 'Saariselän prosessille'. Tärkeimpänä kokouksen antina pidettiin juuri sitä, että alue- ja rakennepoliittikan tulevaisuudesta keskustellaan eri foorumeilla juuri nyt sen sijaan että odotettaisiin seuraavan rahoituskauden alkua, jolloin keskustelu liian usein painottuu puhtaasti rahanjakoon liittyviin kysymyksiin.

Kaisa Läbteemäki-Smith

POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ JA ALUEPOLITIikka

Pohjoismaisia kokouksia

Pohjoismaiden aluepolitiikasta vastaavat ministerit ja virkamieskomitea koolla Tukholmassa

Pohjoismaiden aluepolitiikasta vastaavat ministerit (MR-REG) kokoontuivat kahden vuoden tauon jälkeen 10.11.1999 Tukholmassa. Kokouksen puheenjohtajana oli (Islannin ministerin ollessa estynyt) Tanskan ympäristö- ja energiaministeri **Svend Auken**. Suomea edusti alue- ja kuntaministeri **Martti Korhonen**. Suomen valtuuskuntaan kuuluivat myös ministerin erityisavustaja **Sirkkaliisa Virtanen** ja **Harry Ekestam** sisäasiainministeriöstä. Kokouksessa hyväksyttiin uusi aluepolitiikan pohjoismainen yhteistyöohjelma 2001–2005. Siinä yhteydessä keskusteltiin myös kuntien valtionosuusjärjestelmien alueellisia vaikutuksia koskevasta selvityshankkeesta. Lisäksi ministerit saivat informaatiota Pohjolan rajaesteitä koske-

vasta selvitystyöstä sekä Nordregion tekemästä vertailevasta selvityksestä ja arvioinnista pohjoismaiden rakennerahasto-ohjelmista kaudella 1994–99.

Vuoden viides NÄRP-kokous pidettiin ministerikokouksen jälkeisenä päivänä, 11.11.1999 Tukholmassa. Suomea edustivat **Harry Ekestam** sisäasiainministeriöstä ja **Risto Kärkkäinen** ympäristöministeriöstä. Aluksi ruotsalainen tutkija **Heléne Norberg** esitteli paljon kohua ja keskustelua herättäneen selvityksensä Ruotsin aluepolitiikan vaikutuksista (ns. ESO-raportti). Vuoden 1999 varoista myönnettiin 250.000 DKK ARKO-rajaseutuyhteistyölle (jätetty pöydälle edellisessä kokouksessa) ja jaettiin rajaseutujen kulttuurihankkeisiin osoitetut projektivarat

viidelle rajaseutuyhteistyöalueelle (Merenkurkulle 270.000 DKK, muille 170.000 DKK kullekin). Lisäksi kokouksessa käsiteltiin vuoden 2000 budjettia (yht. 19 milj. DKK) ja päätettiin myöntää rajaseutuyhteistyöhön osoitetut varat (yht. 15 milj. DKK) sihteerin esityksen mukaisesti. Lisäksi myönnettiin 2 milj. DKK Nordregion toteuttamaan tutkimusohjelmaan aluepolitiikan tulevista haasteista. Muilta osin ei vielä tehty päätöksiä.

NÄRP:n seuraava kokous pidetään 16.–17.12.1999 Brysselissä, jolloin mm. tavataan pohjoismaisten EU-edustustojen aluepoliittiset asiantuntijat.

Harry Ekestam

Pohjoismaisia julkaisuja

North 5/99 numerosta kaikki ne jotka eivät osallistuneet Nordregion 30.9.1999 Tuholmassa järjestämään seminaariin aluepolitiikan tulevaisuuden haasteista löytävät nyt siellä esitetyt neljä keskeistä alustusta (**Maskell, Rönning, Hukkinen ja Grötte** et al). Sen lisäksi lehden päätoimittaja esittelee tutkijoiden alustavia

arvioita Ruotsin ns. alueellisista kasvusopimuksista (regionala tillväxtavtal) ja **Heléne Norbergin** selvitystä Ruotsin aluepolitiikan vaikutuksista (Regionalpolitiken — en ESO-rapport om tro och vetande).

North-lehden voi tilata osoitteesta:

Scandinavian University Press
Customer Services
P.O.Box 2959 Tøyen
N-0608 Oslo

puh.: +47 22 57 53 00
fax: +47 22 57 53 53

Harry Ekestam

LÄHIALUEYHTEISTYÖ

Uusi-Hakala & Järvinen Vilnaan vuodeksi

Antti Uusi-Hakala ja **Marikki Järvinen** aloittavat Liettuan hallituksen neuvonantajina (Pre-Accession Advisor/PAA) EU:n komission PHARE-rahoitteisessa Twinning-projektissa ennen joulua. Kyseiset tehtävät liittyvät EU:n itä-laajentumiseen, joka on tällä hetkellä yksi EU:n keskeisiä prioriteetteja. Uusi-Hakalan ja Järvinen tehtäviin kuuluu edistää Liettuan jäsenyyskelpoisuutta EU:n rakennerahasto-instrumentin käyttöönottoon liittyvissä kysymyksissä. Projektin kesto on 15 kuukautta.

Twinning-projekti on osa laajempaa Special Preparatory Programme/SPP-pakettia, jonka kokonaisrahoitus on Liettuan osalta 4 Meuroa. Suomen sisäasiainministeriön hallinnoiman Twinning-projektin osuus tästä on 810.000 Euroa. Loppu on ns. konsulttipohjaista asiantuntija-apua. SM on muutoinkin vahvasti läsnä Liettuassa, jossa se on voittanut myös maan rajavalvonnan kehittämistä koskevan Twinning-projektin. SM hallinnoi myös Latviassa ja Virossa vastaavia Twinning-hankkeita.

Liettuan SPP/Twinning on kuitenkin näistä selvästi suurin.

Muissa kandidaattimaissa erityisesti suuret jäsenmaat ovat vahvasti läsnä. Niiden politiikan suuntaviivana on selvästi ollut toimia aktiivisesti ja päästä siten 'sisään' ao. kandidaattimaiden jäsenyysvalmisteluihin. Samalla ne varmistavat paremmat mahdollisuudet valvoa etujaan kyseisessä maassa jatkossakin. Suomen ehkä tietoisenaikin politiikkana on

Tietoyhteiskunta alueellisessa kehittämisesssä

Tietoyhteiskunnalla tarkoitetaan yhteiskuntaa, jossa tieto ja osaaminen ovat sivistyksen perusta ja keskeisin tuotannontekijä. Tavoite on, että suomalainen yhteiskunta esimerkillisesti ja monipuolisesti kehittää ja soveltaa tietoyhteiskunnan mahdollisuuksia elämänlaadun, osaamisen, kansainvälisen kilpailukykyyn ja yhteistyön parantamisessa.

ollut saada mahdollisimman vahva jalansija erityisesti Baltian maissa, missä olemme erittäin hyvin onnistuneetkin. Myös eräissä muissa meillä tärkeissä kandidaattimaissa kuten Puolassa ja Unkarissa olemme onnistuneet voittamaan osia rakennerahastohankkeista. Liettuan hanke on kuitenkin meillä ylivoimaisesti suurin tämän alan hanke toistaiseksi.

Kuten kaikissa muissakin kandidaattimaissa, PAA:t ovat jäsenmaiden hallitusten lähettämiä ja heidät rinnastetaan EU:n komission kansallisen asiantuntijan statukseen. Liettuan Twinning-hankkeessa Antti Uusi-Hakala toimii Team Leader -asemassa ja Marikki Järvinen Assistant Team Leader -roolissa. Projektissa on lisäksi kokoaikaisia toimihenkilöitä paikallisesta keskus- ja aluehallinnosta. Short Term -asiantuntijoita tulee projektissa olemaan kaikkiaan 10–20 Suomesta ja Saksasta. Saksa on ns. vähemmistöosakkaana tässä Suomen voittamassa Twinning-hankkeessa. Uusi-Hakalan 'toimisto' sijaitsee Liettuan Hallintoministeriön (MoPARLA) yhteydessä ja Järvisen Finanssiministeriössä.

Merkillepantavaa on, että Liettuassa toivotaan selvästi paljon tältä Suomen projektilta. Siitä, miten työt Liettuassa sujuvat ja mitkä ovat 'fiilikset', kerrotaan tämän lehden palstoilla jatkossa. Nyt kuitenkin, kuten aina lähdön hetkellä, pakkausten keskellä, odotukset ovat korkealla.

Hyvää Millenniumia kaikille toivoen

Antti ja Marikki

Taustaa

Kun tietoyhteiskuntaa on tarkasteltu viimeisten 25 vuoden ajanjaksoilla, sen katsotaan nyt siirtyneen normaalitumisjaksosta verkostoaiakakauteen ja tulevan uuteen, globalisoitumisen vaiheeseen. Yhdellä tavalla tarkasteltuna tietoyhteiskunta on kolmas kansallinen hanke teollistamisen ja hyvinvointivaltion luomisen jälkeen.

Jokainen vaihe on jättänyt jälkensä alueelliseen kehitykseen. Teollistaminen merkitsi kaupungistumista. 1950- ja 1960-luvuilla maaseudulta kaupunkeihin muuttaminen on edelleenkin historian voimakkainta. Pienemmätkin kaupungit olivat silloin vetovoimaisia. 1970-luku 1980-luvulle asti oli hyvinvointivaltion tuomien julkisten työpaikkojen myötä alueellisesti tasapainoista kehitystä. Lamavuodet muuttivat kehityksen. Syvimpänä lamavuosina tilanne oli jähmettynyt. Muuttoliike vaimentui muutamaksi vuodeksi, mutta voimistui talouden kasvun myötä nopeasti. Nyt muuttoliike kasvattaa vain suurimpia keskuksiamme.

Jos 1990-luvun aluekehitystä tarkastelee tietoyhteiskuntaa vasten, nousee kaksi vastakkaisista näkemystä. Informaatioteknologia antaa syrjäisimmilläänkin alueilla mahdollisuuden tietoverkkojen välityksellä hakea palveluita, olla markkinoilla ja osallistua tuotantoon. Toisaalta tietoyhteiskunnassa juuri kaupunkimaisuuden edut korostuvat yritysten sijaintipaikkana. Tarvitaan osaamisen keskittymistä, riittävää volyymiä elinvoimaisten tai jopa kansainvälisesti kilpailukykyisten tuotantoklustereiden luomiseksi.

Tietoyhteiskunta-projekti

Aluekehitysosasto on käynnistänyt tietoyhteiskunta-projektin, joka selvittää 1.9.1999–31.12.2000 välisenä aikana mitä tietoyhteiskunta tarkoittaa alueellisessa kehittämisessä. Projektin lähtökohtana on toisaalta paikkakuntien erilainen kyky houkutella puoleensa tietualan yrityksiä ja tätä kautta edistää omaa kehitystään. Toisaalta projekti taas pureutuu alueilla käynnissä oleviin tietoyhteiskuntahankkeisiin ja niistä saatuihin kokemuksiin. Hankelähtöisyys on suhteellisen ahkerasti käytetty näkökulma, jota mm. Kuntaliitto käyttää Locregis-projekteissaan, kun taas sijoitustekijöitä on tutkittu vähemmän tänä tietoyhteiskunnan aikakautena.

Projektin tavoitteena on:

- Kartoittaa tietoteknologiayritysten alueelliset sijoittumiskriteerit.
- Selvittää tietoteknologian kannalta menestyjä- ja häviöjäseutujen erityispiirteet.
- Löytää ne toimenpiteet, joita julkisella vallalla on käytettävissään edellytysten luojina.
- Tuoda esille hyviä tietoyhteiskuntahankkeita ja verkottaa eri toimijoita keskenään avustaan SITRAan linkittynyttä Nykyaika-projektia.
- Koota kriteereitä ja indikaattoreita tietoyhteiskuntahankkeiden seurantaan ja arviointia varten.

Projekti on linkittynyt SITRA:n koordinoimaan Nykyaika-projektiin, joka tuo yhteen eri tietoyhteiskunta-alojen toimijoita ja tiedottaa hyvistä tietoyhteiskuntahankkeista, tuotteista ja menettelytavoista kotimaiselle ja kansainväliselle yleisölle. Kevään 2000 kuluessa Nykyaika-projekti esittelee sata suomalaista tietoyhteiskuntaa käsittelevää esimerkkikuvausta Lasipalatsissa Helsingissä. Tietoyhteiskuntaprojektimme tukee SITRAa näiden hyvien hankkeiden löytämisessä.

Projektityötä tekee tutkija **Pirjo Häkkinen** sisäasiainministeriön aluekehitysosastolla. Taustaryhmäksi osastolta on koottu asiantuntijoita eri tavoiteohjelmista ja kaupunki- ja maaseutupolitiikasta. Projektin vastuhenkilöt ovat neuvotteleva virkamies **Heli Saijets** ja aluekehitysohjohtaja **Pekka Urjanheimo**.

Projekti on alussa ja paraikaa verkostoidumme. Etsimme samaa intressiä edustavia ihmisiä, joten jos luetuasi sinulla on annettavaa, kysyttävää tai olet muuten vain kiinnostunut, niin ota yhteyttä!

Pirjo.hakkinen@sm.intermin.fi
Heli.saijets@sm.intermin.fi

*Pirjo Häkkinen
Heli Saijets*

Uudet kansalliset tukialueet

Komissio päätti 26.10.1999 Suomen ehdotuksen mukaisesti kansallisista tukialueista. Lopullisesti tukialueista päättää valtioneuvosto vielä ennen joulua. Aluejako tulee voimaan vuosituhannen alusta.

Seuraavassa on listaus seutukuntien kansallisesta tukialueasemasta. Mikäli seutukuntien sisällä joku sen osa (saaristokunta tai -osa) on eri tukialueessa kuin koko seutukunta, se on lueteltu erikseen.

Ilkka Salonen

(0: EI KUULU MIHINKÄÄN TUKIALUEESEEN)

seutuk. tunnus	seutukunta, kunta	kansall. tukialue	saaristo- osa	
11	Helsingin	0		
12	Lohjan	0		
13	Tammisaaren	0		
13	Tammisaari	0	saar.osa	2
13	Inkoo	0	saar.osa	2
21	Åboland-Turunmaan	0		
21	Parainen	0	saar.osa	2
21	Dragsfjärd	2	saar.kunta	2
21	Kemiö	0	saar.osa	2
21	Nauvo	2	saar.kunta	2
21	Korppoo	2	saar.kunta	2
21	Västernfjärd	0	saar.osa	2
21	Houtskari	2	saar.kunta	2
21	Iniö	2	saar.kunta	2
22	Salon	0		
22	Halikko	0	saar.osa	2
22	Särkisalo	0	saar.osa	2
23	Turun	0		
23	Askainen	0	saar.osa	2
23	Velkua	2	saar.kunta	2
24	Vakka-Suomen	3		
24	Uusikaupunki	3	saar.osa	2
24	Taivassalo	3	saar.osa	2
24	Kustavi	2	saar.kunta	2
25	Loimaan	0		
41	Rauman	3		
42	Kaakkois-Satakunnan	0		
43	Porin	3		
44	Pohjois-Satakunnan	3		
51	Hämeenlinnan	0		
52	Riihimäen	3		
53	Forssan	3		
61	Luoteis-Pirkanmaan	0		
62	Kaakkois-Pirkanmaan	0		
63	Etelä-Pirkanmaan	0		
64	Tampereen	0		
65	Itä-Pirkanmaan	3		
66	Koillis-Pirkanmaan	0		
67	Pohjois-Pirkanmaan	3		

68	Lounais-Pirkanmaan	0		
71	Lahden	3		
71	Asikkala	3	saar.osa	2
72	Heinolan	3		
81	Kouvolan	0		
82	Kotka-Haminan	0		
82	Kotka	0	saar.osa	2
82	Pyhtää	0	saar.osa	2
91	Lappeenrannan	3		
92	Länsi-Saimaan	3		
92	Taipalsaari	3	saar.osa	2
93	Imatran	3		
93	Ruokolahti	3	saar.osa	2
94	Kärkikuntien	3		
94	Uukuniemi	3	saar.osa	2
101	Mikkelin	1		
102	Juvan	1		
103	Savonlinnan	1		
104	Joroisten	1		
105	Pieksämäen	1		
111	Ylä-Savon	1		
112	Kuopion	1		
113	Koillis-Savon	1		
114	Varkauden	1		
115	Sisä-Savon	1		
121	Outokummun	1		
122	Joensuun	1		
123	Ilomantsin	1		
124	Keski-Karjalan	1		
125	Pielisen-Karjalan	1		
131	Jyväskylän	3		
132	Kaakkoisen Keski-Suomen	3		
132	Joutsa	3	saar.osa	2
133	Keuruun	3		
134	Jämsän	0		
134	Korpilahti	0	saar.osa	2
135	Äänekosken	3		
136	Saarijärven	2		
137	Viitasaaren	2		
141	Suupohjan	3		
142	Pohjoisten seinänaapurien	0		
143	Eteläisten seinänaapurien	3		
144	Kuusiokuntien	3		
145	Härmänmaan	0		
seutuk. tunnus	seutukunta, kunta	kansall. tukialue	saaristo- osa	
146	Järviseu-dun	3		
151	Kyrönmaan	0		
152	Vaasan	0		
152	Mustasaari	0	saar.osa	2

MUUT ASIAT

Aluekehitysosaston uusi organisaatio

EU:n tavoite 1 ja 2 -ohjelmien sekä INTERREG- ja URBAN-ohjelmien varainhallinto yhdistetään yhteen ja samaan yksikköön. Näin saadaan parempi kokonaisvastuu varainhallinnon kaikista vaiheista. Samalla luodaan uusi strategiayksikkö. Kaupunki- ja maaseutupolitiikan asiantuntijoita on sijoitettu eri ohjelmayksiköihin, jotta näiden näkökohtien huomioimisen eri ohjelmien käytännön toimenpiteissä vahvistuisi. Nämä ovat keskeisiä muutoksia sisäasiainministeriön aluekehitysosaston uudessa organisaatiossa joka astui voimaan 1.12.1999 alkaen. 55 hengen aluekehitysosastoa johtaa edelleen **Paavo Pirttimäki**.

Strategiayksikkö vastaa osaston toimintasuunnitelman ja osaston toiminnan kannalta strategisten kysymysten valmistelusta. Sellaisia ajankohtaisia kysymyksiä ovat kaupunkien kehittämistoimenpiteiden hahmottelu ja osaamiskeskusohjelman jatkotyön määrittely. Yksikön tehtäviin kuuluu myös antaa osaston eri toiminnolle juridista tukea. Uutta strategiayksikköä johtaa **Veijo Kavonius**.

Varainhallinnon yksikkö vastaa EU-ohjelmien hallinto- ja EAKR-mak-

suviranomaisen varainhallinnon tehtävistä. Tämä kattaa valtion talousarvion valmistelun (EU-varat ja maakunnan kehittämisraha), sitoumusten ja määrärahojen käytön seurannan sekä maksutodistusten ja maksupyyntöjen tekemisen komissioon. Yksikölle kuuluu lisäksi FIMOS-seurantajärjestelmän ylläpito. Varainhallinnon yksikköä johtaa **Tiina Tikka**, joka samalla tulee johtoryhmän jäseneksi.

Aluekehitysosasto tulee lähivuosina entistä enemmän hyödyntämään alueellista kehitystä koskevaa tutkimus- ja selvitystyötä. Tämä työ koordinoidaan uudesta aluekehityksen analysointiyksiköstä. Yksikkö vastaa aluekehityslain mukaisen kansallisen ohjelmatyön valmistelusta ja prosessin seurannasta. Yksikkö vastaa myös nykyisen ohjelmakauden tavoite 6 -ohjelman loppuunsaattamisesta sekä uuden ohjelmakauden tavoite 1 -ohjelman hallinnoinnista. Tulosyksikköä johtaa **Pekka Urjanheimo**.

Rakennepolitiikan yksikkö vastaa kaupunki- ja maaseutupolitiikan kehittämisestä sekä kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutuksen edistämistä ohjelmatyössä. Yksikkö

vastaa myös nykyisten tavoite 2 ja 5b -ohjelmien loppuunsaattamisesta sekä uuden tavoite 2 -ohjelman hallinnoinnista. Rakennepolitiikan yksikköä johtaa **Kaisa-Leena Lintilä**.

Alueiden välisen yhteistyön tulosyksikön vastuualueena ovat EU:n yhteisöaloitteet INTERREG ja URBAN, innovatiiviset toimenpiteet, Pohjoisen olottuvuuden alueyhteistyön edistäminen sekä EU-laajentumisen valmistelut. Yksikön tehtäviin kuuluu lisäksi osaston tietopalvelun ja tiedotuksen kehittäminen, EU-kantojen tekninen koordinaatio ja kansainväliset organisaatiot kuten Euroopan neuvosto ja OECD. Tulosyksikköä johtaa **Mårten Johansson**. Hän seuraa tässä työssä **Antti Uusi-Hakalaa**, joka lähti joulukuussa asiantuntijatehtävään Liettuun.

Kaikki yksikköpäälliköt on nimetty tehtävään kolmeksi vuodeksi. Uudeksi aluekehitysosaston henkilöstöpäälliköksi 1.1.2000 alkaen on valittu FK **Jaana Leino**. Hän on aiemmin toiminut Ilmatieteen laitoksella henkilöstöhallintotehtävissä.

Mårten Johansson

152	Maalahti	0	saar.osa	2
152	Oravainen	0	saar.osa	2
152	Maksamaa	2	saar.kunta	2
153	Sydösterbottens kustområde	0		
154	Jakobstadsregionen	0		
154	Luoto	0	saar.osa	2
161	Kaustisen	2		
162	Kokkolan	3		
171	Oulun	0		
171	Hailuoto	2	saar.kunta	2
172	Lakeuden	0		
173	Iin	2		
174	Raahen	0		
175	Siikalatvan	2		
176	Nivala-Haapajärven	2		
177	Ylivieskan	3		
178	Koillismaan	2		

181	Kehys-Kainuun	1		
182	Kajaanin	1		
191	Rovaniemen	2		
192	Kemi-Tornion	2		
193	Torniolaakson	2		
194	Koillis-Lapin	2		
196	Tunturi-Lapin	2		
197	Pohjois-Lappi	2		
201	Porvoon	0		
201	Porvoo	0	saar.osa	2
201	Sipoo	0	saar.osa	2
202	Loviisan	0		
202	Per naja	0	saar.osa	2
202	Ruotsinpyhtää	0	saar.osa	2
211	Maarianhaminan	3		
211	Maarianhamina	0		
212	Föglön	3		

KTM Toimiala On-line — toimialatietoa netistä

Erilaista toimialoihin liittyvää tietoutta on nyt mahdollista saada KTM Toimiala On-line -palvelun avulla omalle tietokoneelle — silloin kun käyttäjä itse haluaa ja omien hakukriteerien mukaisesti. Tätä ns. on-line-tietopalvelua on rakennettu kauppa- ja teollisuusministeriön elinkeino-osaston KTM Toimialapalvelussa kuluvan vuoden alusta lähtien. Työministeriön ja Finnvera Oyj:n kanssa yhteistyössä toteutetun hankkeen kehityksestä on vastannut projektipäällikkö **Erkki Rönkkö**.

KTM Toimiala On-line -tietokanta tulee TE-keskusten sekä varsin laajan julkisen hallinnon, muun muassa eri ministeriöiden (KTM, MMM, OPM, SM, TM), Finnvera Oyj:n, maakuntaliittojen ja lääninhallitusten käyttöön. Tällöin lähes ajantasainen tieto on kaikkien ulottuvilla. Esimerkiksi TE-keskuksissa tietoja käytetään hyödyksi ennakoitintyöskentelyssä, rahoitushankkeiden käsittelyssä sekä yritysten neuvonnassa.

Palvelun sisältö

Nyt valmistunut KTM Toimiala On-line -protoversio sisältää tietoa noin 130 keskeisimmästä toimialas-

ta. Muuttujia tietokannassa on yli 40, esimerkkinä yritysten lukumäärät, konkurssit, tuotannon bruttoarvot, viennit, käyttökatteet, nettotulokset ja viimeisimmät PK-barometrin keskeiset saldolutut. Suurimmasta osasta muuttujia tiedot voi hakea joko TE-keskuksittain tai koskien koko maata sekä toimialoitain.

Kehitystyöstä vastannut projektipäällikkö Erkki Rönkkö toteaa, että kuten protoversioissa yleensä niin tässäkin on puutteita. Esimerkiksi tietyillä toimialoilla ei kaikilta maantieteellisiltä alueilta löydy tarpeeksi monta havaintoa (yritystä), jotta data voitaisiin julkaista. Joitakin tunnustelukutietoja taas ei löydy kaikilta halutuilta toimialoilta; esim. teollisuustuotannon työpäiväkorjattu volyymiindeksi julkaistaan puoleltoista kauden viiveellä vain n. 20 päätoimialalta.

On-line -projektin tavoitteena on rakentaa nopea, yksinkertainen ja joustava järjestelmä, josta esimerkiksi yritystutkija saa kaikki tarvitsemansa toimialatiedot yritystutkimusraporttiinsa. On-line myös päivittää KTM Toimialapalvelun julkaisemia raportteja ja barometreja ja tukee näin koko KTM Toimialapalvelun

tarjoamaa palvelukokonaisuutta. Nyt käyttöön otettua protoversiota testataan käytännössä loppuvuoden ajan. Saatavien palautteiden perusteella on tavoitteena parantaa tietojärjestelmän käytettävyyttä sekä mahdollisuuksien mukaan myös laajentaa muun muassa toimialojen kattavuutta.

Palvelun käyttöoikeudet

Palveluun päästäksesi tarvitset salasanan ja tunnuksen. Nämä on etukäteen annettu vain määritellyille sidosryhmille. Jos et ole saanut salasanaa ja tunnusta ja olet kiinnostunut KTM Toimiala On-linen käytöstä, niin ota yhteyttä joko KTM Toimiala On-linen projektipäällikköön **ERKKI RÖNKKÖ** (p. 013-246 4652, e-mail: erkki.ronkko@te-keskus.fi) tai KTM Toimialapalvelussa **ESA TIKKASEEN** (p. 09-160 3681, e-mail: esa.tikkanen@ktm.vn.fi) tai **PIA MUSTAJOKEEN** (p. 09-160 88794, e-mail: pia.mustajoki@ktm.vn.fi). Myös kehitysehdotukset ja muut kommentit On-linesta voit suunnata mainituille henkilöille.

Pia Mustajoki, KTM

taisesti komissaari **Barnier'n** yhteensä kolme kertaa jo komissaarin ensimmäisen virassaolokuukauden aikana. Ilman puheenjohtajuutta tällaiseen hyödylliseen kanssakäymiseen ei olisi ollut mahdollisuutta. Suhteita on luotu myös Europarlamentin aluepolitiittisen valiokuntaan ja alueiden komitean työvaliokuntaan. Ministeri Korhonen on osallistunut molempien elimien kokouksiin ja kertonut niissä Suomen puheenjohtajuuden kokousten tuloksista.

Puheenjohtajuutta varten komissio joutui muillakin tavoin priorisoimaan Suomea. Komissio käänsi Potsdamissa keväällä 1999 hyväksytyt ESDP:n suuntaviivat suomeksi Tampereen ministeritapaamiseen mennessä. Ennen sitä asiakirjaa oli käytettävissä vain saksaksi, ranskaksi ja englanniksi. Muilla kielillä se ilmestyyneen ensi vuoden aikana. Komissio järjesti myös 28.-29. lokakuuta erityisen lehdistöseminaarin Oulussa pohjoisten alueiden toimittajakunnalle.

Kuluvan vuoden aikana olemme

myös itse joutuneet miettimään mitä me haluamme kertoa omasta politiikastamme. Olemme tuottaneet osamiskeskusohjelmaa kuvaavan julkaisun viidellä eri kielellä, oman raporttimme kaupunkipolitiikasta sekä kaupunkien kehittämispolitiikasta kertovan näyttelyn.

Koska kaupunkien kehittämispolitiikka on ollut keskeisesti esillä olemme oppineet melko hyvin minikäläinen sisältö kaupunkipolitiikalle annetaan eri jäsenvaltioissa. On mm. käynyt selväksi, että suurissa jäsenmaissa (Saksa, Ranska, Iso-Britannia ja Alankomaat) suurkaupunkien syrjäytymisongelmat ovat hallituspolitiikassa etusijalla.

Puheenjohtajuus on myös tiivistänyt ympäristöministeriön ja sisäasiainministeriön välistä vuoropuhelua. Olemme yhdessä vastanneet alue-suunnittelukomitean kokousten valmistelusta ja kaksi puheenjohtajuuskokousta (Tampereen ministeritapaaminen ja Helsinki Millennium) on järjestetty yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

Vaikka neuvotteluja hakijamaiden kanssa ei alue- ja rakennepolitiikan osalta vielä avattu Suomen puheen-

johtajuuden aikana melkein kaikki hakijamaat ovat käyneet Helsingissä tutustumassa meidän kokemuksiimme. Samalla meillä on ollut mahdollisuus kuulla hakijamaiden edustajien näkemyksiä ajankohtaisista asioista.

Hyvään puheenjohtajakauden kokonaistulokseen vaikutti myös se, että molemmat komission antamat alue- ja rakennepolitiikkaa koskevat esitykset (Kanariansaarten Apim-asetus ja Pohjois-Irlannin kansainvälisen rahaston asetus) mitä todennäköisemmin ehditään hyväksyä neuvostossa vielä tämän vuoden loppuun mennessä.

Lopuksi tulee esittää suuret kiitokset kaikille niille virkamiehille ja tekniselle henkilökunnalle, jotka tekivät puheenjohtajakautemme tilaisuuksista onnistuneita. Erityinen maininta tulee antaa EUP:ille, joka vastasi kokoustekniikasta. EUP näytti, että Suomessa voidaan kirjoittautua hotelliin ja saada huone alle puolella minuutissa ja autoja on aina nurkan takana lähtövalmiina. Tästä järjestelyvalmiudesta Suomi sai kouksissa erityistä kiitosta.

Märten Johansson

SVENSK RESUMÉ

■ In i ett nytt millennium

Finlands första period som ordförandeland i Europeiska unionen går mot sitt slut. Med avseende på regional- och strukturpolitiken har uppgifterna slutförts under ordförandeperioden både i rådet och på nationell nivå. Behandlingen av Agenda 2000 var en hård dust. Medlemsländerna avtalade om huvudlinjerna för EU:s jordbruk, regionalpolitiken och finansieringen för 2000–2006. Finland lyckades bra i förhandlingarna och vi hör tills vidare inte till gruppen länder som är nettobetalarare, trots att det var väntat. I anslutning till Agendan har förberedelserna för den nya programperioden krävt mycket arbete. Finlands förslag till mål 1-program behandlas av kommissionen och beslut kan väntas snart. Tidtabellen för gemenskapsinitiativprogrammen är litet på efterkälken. Kommissionen och medlemsstaterna enas om riktlinjerna för programmen senast i slutet av januari. Merparten av gemenskapsinitiativen kommer att kunna genomföras först i början av 2001. Ambitionen är att lagförslaget om den regionala förvaltningen av strukturfonderna skall behandlas i riksdagen i år så att lagen kan träda i kraft genast efter årsskiftet.

Paavo Pirttimäki

■ Centrala frågor under Finlands ordförandeskap med tanke på regional- och strukturpolitiken

Bla. utvidgningen, sysselsättningen, beredningen inför WTO-förhandlingarna samt de institutionella frågorna d.v.s. att komma överens om vad som skall behandlas på konferensen mellan regeringarna var vid sidan av säkerhets- och försvarspolitiken viktiga frågor under Finlands period som ordförandeland. EU:s regional- och strukturpolitik har direkta följdverkningar för: 1) Hur och i vilken utsträckning utvidgningen genomförs, 2) hur stark och konsekvent europeisk sysselsättningspolitik man försöker få till stånd samt 3) hur en jordbruks- och landsbygdspolitik (CAP) som bygger på europeisk familjeodling och en livskraftig landsbygd skall kunna bedrivas med tanke på WTO-processen samt EU:s egna CAP-utgångspunkter som integrering av miljösynpunkter. 4) Dessutom är det klart att frågan om hur effektiviseringen av ministerrådets och kommissionens verksamhet i anslutning till utvidgningen i framtiden inverkar på förutsättningarna för den europeiska regional- och strukturpolitikens förutsättningar. Tidtabellen för utvidgnin-

gen och premisserna för att länderna ansluter sig konkretiseras först efter Finlands period som ordförandeland. Då kan man bedöma anslutningens inverkan på den strukturfinansiering som de nuvarande medlemsländerna får.

Risto Tienari

Finlands EU-representation, Bryssel

■ Utvärdering av resultaten för regional- och strukturpolitiken under den period Finland hade ordförandeskapet

För vår del har de viktigaste händelserna under Finlands period som ordförandeland redan tilldragit sig. På föredragningslistan fanns tre framgångsrika möten: 1) Mötet mellan EU-ministrar med ansvar för stads/regionalpolitik och regionplanering i Tammerfors 4–5 oktober; 2) den stadspolitiska konferensen "Helsinki Millennium" 21–22 oktober; samt 3) expertmötet kring den framtida regionalpolitiken ur EMU-perspektiv i Saariselkä 18–19 november. Ett viktigt tema medan Finland hade ordförandeskapet var åtgärderna för att utveckla städerna. De viktigaste resultaten av mötet i Tammerfors var beslutet att inleda ett samarbete mellan medlemsstaterna för att utveckla städerna och godkännandet av ESDP-dokumentet. Konferensen Helsinki Millennium kompletterade ministermötet i Tammerfors. Helsinki Millennium som hade ett stort antal deltagare var ett bra forum för utväxling av erfarenheter för städernas ledning. Syftet med Saariselkämötet var att få i gång en diskussion om innehållet i regionalpolitiken efter 2006. I dag är det för tidigt att säga om vi verkligen lyckades få i gång en ny process. Vi försöker ge stafettpinnen vidare till Portugal. Mötena skapade intima kontakter mellan vårt ministerium och kommissionen, vilket inte hade varit möjligt utan att vi hade haft ordförandeskapet. Vi har också skapat kontakter med det regionalpolitiska utskottet i Europaparlamentet och arbetsutskott i regionkommittén. Dialogen mellan miljöministeriet och inrikesministeriet har också intensifierats. Också om diskussionerna med kandidatländerna inte har börjat i fråga om regional- och strukturpolitiken har kontakterna varit täta. Till det goda allmänna intrycket av perioden som ordförandeland bidrog också det faktum att kommissionens båda förslag om regional- och strukturpolitiken (förordningarna Kanarieöarna och Nordirland) med all sannolikhet kommer att hinna bli godkända i rådet under det här året.

Mårten Johansson

■ Inne på slutrakan

Övervakningskommittén för mål 2-programmet sammanträdde 24.11.1999 i Lovisa. På övervakningskommitténs möte fick vi höra det senast om genomförandeläget i slutet av september. Enligt den har drygt 80 procent av EU-finansieringens medel bundits till projekt. Med betraktande av reserveringarna för projekten var läget för medelanvändningen uppe i 90 procent. I vissa regioner har det redan från början funnits mindre efterfrågan än planerat på ESF-medel. Medlen har därför överförts till sådana regioner där det finns många utbildnings- och forskningsinstitut och således större efterfrågan på ESF-finansiering. På mötet avtalades att utvärderingsgruppen redan i början av 2000 ger sin preliminära syn på sina slutsatser om användningen av de nya mål 2-programmen i förhandlingar och uppstartning. Slutrapporten skall vara färdig i slutet av mars 2000. På mötet godkändes dessutom de förslag till ändringar av finansieringsplanerna för programmet som framlades av mål 2-områdena. Uppföljnings- och rapporteringskyldigheten för det program som upphör i årets slut fortsätter beträffande bindningarna åtminstone till mitten av 2002.

Tarja Arajärvi

■ Mål 6-övervakningskommitté nöjd med programmets framskridande

Övervakningskommittén för mål 6-programmet möts 22.11.1999 i Helsingfors och kunde konstatera att programmet har gått bra beträffande finansieringen. Finansieringsramen för programmet håller på att genomföras balanserat enligt planerna. Det finns inget behov av några större ändringar. Övervakningskommittén beredde sig i alla fall för eventuella ändringsbehov genom att bestämma om en flexibel beslutningsprocess, så att man i slutet av december kan göra små justeringar i finansieringsramen. Också LEADER-programmet på mål 6-området har framskridit bra. En mellanrapport för mål 6-programmet och dess resultat presenterades för övervakningskommittén för mål 6-programmet i november. Utvärderingen har gjorts av Helsinki Consulting Group, Pellervon Taloudellinen Tutkimuslaitos, Etlatieto och Finnagro, som har samarbetat. I utvärderingsrapporten konstateras att genom strukturfondstöden och den nationella motfinansieringen som siktar till att minska de regionala inkomst- och sys-

selsättningsskillnaderna har man på sin höjd kunnat dämpa den pågående produktionen och centralisering-utvecklingen av befolkningen.

Marja Taskinen

■ Riktlinjerna godkänns först nästa år

Europeiska kommissionen beslutade 13.10.1999 om sitt förslag till riktlinjer för gemenskapsinitiativen och fördelningen av gemenskapsinitiativen per land för perioden 2000–2006. Förslaget finns på adressen http://www.info regio.cec.eu.int/wbdoc/docoffice/official/interreg3/index_en.htm. Processen fortsätter så att kommissionen på basis av diskussionen 30.11 uppgör ett s.k. non-paper med föreslagna ändringar i utkastet till riktlinjer på ERDF-kommitténs nästa möte, som är 13.12.1999. Om kommittén inte då ger sitt utlåtande är ambitionen att det skall ske senast på följande möte 25.1.2000. Parlamentets slutliga utlåtande kommer troligen först i februari. Riktlinjerna kan antagligen godkännas tidigast i mars 2000. Interreg-arbetsgruppen för centralförvaltningen, som inrikesministeriet tillsatte i september, har haft två möten sedan senast 8.11 och 18.11. På gruppens initiativ har också landskapsförbundens syn på den kommande programstrukturen inhämtats. Beredningen av nya program går sannolikt efter den planerade tidtabellen d.v.s. de flesta A-program bereds så att de kan lämnas till kommissionen senast 30.4.2000 och resten så att de kan lämnas till kommissionen i början av sommaren. Beredningsarbetet för det nya Interreg III B programmet startade 5.11.1999 då det hölls ett möte i Helsingfors. För att leda beredningen tillsätts en gemensam programkommitté (JPC= Joint Programming Committee). Där ingår representanter från alla medlemsländer (3 representanter för varje land, av vilka 2 från central- och 1 från regionalförvaltningen), 1 representant från Åland, från alla icke-medlemsländer (2 representanter per land), VASAB-sekretariatet samt sekretariatet för det nuvarande Interreg II C programmet. Programförslaget skall om möjligt lämnas till kommissionen i juni-juli. Den regionala avgränsningen och innehållsfrågor för det nya III B-programmet för den Nordliga Periferin diskuterades livligt 25-26.11.1999 på konferensen "The Common Potential for the Northernmost Europe" i Uleåborg. I konferensen deltog ca 60 personer från alla fyra programländer samt Island och Färöarna. Att koppla de sistnämnda regionerna till det kommande programmet fick starkt un-

derstöd. De flesta talarna ansåg att det är viktigt att företagsvärldens behov beaktas mera. Till alla nya förslag till Interreg-program skall fogas en utomstående utvärdering (ex ante utvärdering). Utvärderingen sker i början av nästa år. Inrikesministeriet har begärt anbud av en begränsad målgrupp för två utvärderingar: Karlen/Sydöstra Finland/Södra Finlands kust och Nordkalotten/Barents. Besluten om dessa bedömningar fattas före jul.

Harry Ekestam

■ Interreg II C-programmet Östersjön

På styrningskommitténs (Steering Committee) möte 2–3.9.1999 fattades beslut att ordna en kompletterande ansökningsrunda för redan godkänd projekt, eftersom det efter de tre egentliga ansökningsrundorna fanns kvar ca 1 milj. euro obundna EU-pengar. I programmet godkändes sammanlagt 47 projekt av vilka två har återtagits. Till de 45 aktiva projekten har bundits 24 milj. euro EU-pengar d.v.s. 99 % av den till buds stående finansieringsramen. Övervakningskommittén för programmet (Monitoring Committee) möts 19.11.1999 i Köpenhamn. Från Finland deltar **Pekka Kangas** och **Risto Kärkkäinen** (styrningskommitténs ordförande) från miljöministeriet, **Harry Ekestam** från inrikesministeriet och **Kari Pakarinen** från Finlands Kommunförbund. På mötet godkändes slutrapporten för programmets mellanutvärdering och det beslutades att den skall publiceras på programmets hemsida (<http://www.spatial.baltic.net>).

Harry Ekestam

■ Arbetsgrupp för att koordinera gemenskapsinitiativet URBAN

Inrikesministeriet tillsatte 9.11.1999 en arbetsgrupp för att bereda det nya gemenskapsinitiativet URBAN i centralförvaltningen. Arbetsgruppens uppgift är att delta i ansöknings- och urvalsprocessen beträffande det förslag som Finlands lämnar till kommissionen samt styra beredningen av programmet. Målet för arbetsgruppens arbete är att beloppet för den offentliga finansieringen av URBAN-programmet skall uppgå till ca 20 miljoner euro. Detta förutsätter att staten och kommunerna förbinder sig att finansiera 15 miljoner. Dessutom försöker man befordra användningen av EU:s andra finansieringsmedel på målområdet. Utvärderingen av de URBAN-program som genomfördes i

Finland 1995–1999 har kommit ut. Centrum för urbana och regionala studier har i samarbete med socialpolitiska institutionen vid Helsingfors universitet, Helsingfors universitets utbildningsinstitut i Vanda och LT-Konsultit fått färdig den utvärdering om gemenskapsinitiativprogrammen URBAN i Joensuu, Helsingfors och Vanda. Utvärderingen beställdes av URBAN-uppföljningskommittén. Utvärderingen har publicerats av Centrum för urbana och regionala studier (YTK) i dess publikationsserie (B 77). Den kan beställas av Jaana Marvia, telefon (09) 451 4083, fax (09) 451 4071, e.post jaana.marvia@hut.fi, postadress TKK/YTK, PB 9300, 02012 TKK. Rapporten kostar 90 mk + moms. Närmare uppgifter om YTK finns på hemsidan <http://www.hut.fi/Yksikot/YTK>.

Ulla Blomberg och Mika Honkanen

■ Artikel 10 Norrra Periferi-programmet

Övervaknings- och förvaltningskommittén för programmet samlades till möte i Uleåborg 26–27.11.1999 för att besluta om projekten i den sista ansökningsrundan. Ordförande var **Jim Millard** från Skottland. Finland representerades av **Harry Ekestam**, **Esko Lotvonen** och **Risto Poutiainen**. Kommittén godkände 11 nya projekt och 6 kompletterade projekt. Detta höjde antalet godkända projekt (inkl. Northern Potential) till 36 och bindningsgraden till nästan 100 %. Vid generalsekretariatet i Uleåborg fortsätter Tuovi Härmä, tfn (08) 321 4081, fax (08) 321 4055 och e-post tuovi.harma@pohjois-pohjanmaa.fi. Sekreterare för Finlands rådgivande arbetsgrupp är Jouko Jama från Lapplands förbund, tfn (016) 330 1231, e-post: jouko.jama@lapinliitto.fi, fax (016) 346 658.

Harry Ekestam

■ Goda resultat av gemenskapsinitiativet SME

Övervakningskommittén för SME-programmet sammanträdde 26.11.1999 i Helsingfors. Genomförandet av SME-gemenskapsprogrammet är inne på slutrakan när det gäller finansieringsbesluten. Före slutet av november hade urvalskommittén förordat att 79 projekt godkänns i programmet. Programmets finansiella situation är relativt god, för av den EU-finansiering som har reserverats (totalt ca 68 milj. mk) kommer uppskattningsvis 95–100 % att användas. Slutrapporten om mellanutvärderingen av SME-programmet blir färdig i slutet av 1999 och det är meningen att den skall publiceras i HIM:s publikationsserie "Undersökningar och forsk-

ningsrapporter" i början av 2000. Merparten av de projekt som genomförs i SME-programmet gäller flera av EU:s målområden d.v.s. projekten är goda exempel på s.k. landskapsöverskridande projekt. Programsekretariatet bemyndigades att planera seminarier i anslutning till goda projekt 2000. Teman för seminarierna kunde vara till exempel best practice-projekt för att stimulera samarbetet mellan företagskvöserna eller läroinrättningarna och små och medelstora företag.

Leena Jokinen, HIM

■ Strukturpolitiska föranslutningsinstrumentet ISPA

Förvaltningskommitténs möte 23.11.1999

Utvidgningen av EU främjas bland annat genom stöd av det strukturpolitiska föranslutningsinstrumentet ISPA. EU-kandidatländernas miljö- och trafikprojekt stöds årligen med 1 040 miljoner euro. Förvaltningskommitténs första möte hölls 23.11 i Bryssel och där fattades principiellt beslut om den indikativa fördelningen av ISPA-medel per land och kommitténs arbetsordning. De slutliga besluten sköts dock upp till nästa möte som hålls 21.12.1999.

Martti Salmi

■ Seminarium i Saariselkä 18-19.11.1999 — strukturpolitik inom EMU-referensram

Målet med seminariet, som var en del av det officiella mötesprogrammet under Finlands period som ordförandeland, var att få i gång en framtidsdiskussion om strukturpolitiken under de förhållanden som råder i den ekonomiska och monetära unionen. I seminariet deltog tjänstemän med ansvar för struktur- och ekonomipolitik från sju EU-stater. Med på seminariet var dessutom representanter för Europeiska kommissionen, EU-ministerrådets generalsekretariat, Europeiska centralbanken, Finlands bank och OECD. En central fråga under seminariet var om strukturpolitiken kan vara en seriös partner till den ekonomiska politiken. I inläggen betonades det nära förhållandet mellan de här två. För den monetära unionens trovärdighet ansågs det vara viktigt att också glesbygdsområdena hänger med i utvecklingen. EMU konstaterades vara mera en möjlighet än ett hot för stater och regioner. Med utvidgningen av EU för dörren ansågs det vara viktigt att de regionala resurserna satsas på stöd för de nationella och regionala målen och de starka sidorna, till exempel innovativa åtgärder och utbildning, och på att förbättra

konkurrenskraften. De nuvarande glesbygdsområdena får inte glömmas bort på bekostnad av de nya medlemsstaterna, men formerna för regionalpolitiken kan förbli desamma i en union med 20-25 medlemsstater. Till den största behållningen av mötet räknade man att diskussionen om regional- och strukturpolitikens framtid sker på olika fora just nu i stället för att den skjuts upp till början av nästa finansieringsperiod då den alltför ofta fokuserar på frågor om penningfördelningen.

Kaisa Lähteenmäki-Smith

■ Ministrar med ansvar för nordisk regionalpolitik och en tjänstemannakommitté möts i Stockholm

Ministrar med ansvar för den nordiska regionalpolitiken möttes efter en paus på två år 10.11.1999 i Stockholm. På mötet godkändes ett nytt nordiskt regionalpolitiskt samarbetsprogram för 2001-2005. Dessutom fick ministrarna information om utredningsarbetet gällande gränshinder i Norden samt Nordregions jämförande utredning och utvärdering av de nordiska strukturfondsprogrammen för perioden 1994-1999. NARP-mötet hölls dagen efter ministermötet, 11.11.1999 i Stockholm. Finland representerades av **Harry Ekestam** från inrikesministeriet och **Risto Kärkkäinen** från miljöministeriet. Ur medlen för 1999 beviljades 250.000 DKK för ARKO-gränsöverskridande samarbete och projektmedlen för gränsregionernas kulturprojekt utdelades till fem gränsregionala samarbetsområden. (Till Kvarken 270.000 DKK, till de andra 170.000 DKK var). Budgeten för 2000 (tot. 19.milj. DKK) behandlades också.

Harry Ekestam

■ Uusi-Hakala och Järvinen till Vilnius på ett år

Antti Uusi-Hakala och **Marikki Järvinen** börjar före julen som rådgivare åt regeringen i Litauen (Pre-Accession Advisor/PAA) i EU-kommissionens Twinning-projekt som finansieras av Phare. Uppgifterna är kopplade till EU:s utvidgning österut, som för närvarande är en av EU:s viktigaste prioriteringar. Till Uusi-Hakalas och Järvinens uppgifter hör att hjälpa Litauen i frågor som gäller användningen av EU:s strukturfondsinstrument. Projektets längd är 15 månader. Twinning-projektet är en del av det större Special Preparatory Programme/SPP-paketet, vars totala finansiering för Litauens del är 4 Meuro. Finlands andel av detta för Twinningprojektet som förvaltas av inrikesministeriet är 810.000 euro.

Antti Uusi-Hakala och Marikki Järvinen

■ Projektet informationssamhället

Avdelningen för regional utveckling har startat projektet informationssamhället, som 1.9.1999-31.12.2000 skall utreda vad informationssamhället innebär för den regionala utvecklingen. Utgångspunkten för projektet är dels orternas varierande förmåga att locka till sig IT-företag och därigenom stimulera sin egen utveckling. Dels går det på djupet med informationssamhällsprojekt som pågår i regionen och de erfarenheter de har gett. Målet med projektet är att kartlägga de regionala kriterierna för etableringen av IT-företag, att från IT-synpunkt analysera de speciella dragen i regioner som lyckas respektive misslyckas, att få fram vilka åtgärder den offentliga sektorn kan använda för att skapa förutsättningar, att visa på goda informationssamhällsprojekt och att bilda nätverk mellan olika aktörer och hjälpa Nykyaika-projektet som är länkat till SITRA att samla kriterier och indikatorer för uppföljning och utvärdering av informationssamhällsprojekt. Projektarbetet utförs av **Pirjo Häkkinen** vid inrikesministeriets avdelning för regional utveckling. På avdelningen finns en stödgrupp bestående av experter från olika målprogram och stads- och landsbygdspolitiken. Ansvarspersoner för projektet är konsultativa tjänstemännen **Heli Saijets** och regionutvecklingsdirektör Pekka Urjanheimo.

Pirjo Häkkinen och Heli Saijets

■ Avdelningens nya organisation

Den finansiella förvaltningen av mål 1- och 2-programmen samt Interreg och Urban sammanslås till en enhet. På detta sätt får vi ett övergripande finansiellt ansvar. Samtidigt bildas en ny strategienhet. Experterna på stads- och landsbygdspolitik har placerats i olika programenheter för att deras synpunkter bättre skall beaktas i samband med programåtgärderna i praktiken. Här har vi de viktigaste ändringarna i avdelningen för regional utveckling. Den nya organisationen gäller från 1.12.1999. Avdelningen leds som förut av **Paavo Pirttimäki**. **Strategienheten** (leds av **Veijo Kavonius**) ansvarar för avdelningens verksamhetsplan och beredningen av avdelningens strategiska frågor. **Enheten för förvaltning av EU-medel** (leds av **Tiina Tikka**) ansvarar för förvaltningen av EU-programmen och den betalande ERDF-myndighetens finansiella förvaltningssuppgifter. **Enheten för regionalanalys** (leds av **Pekka Urjanheimo**) ansvarar för beredningen av det nationella programarbetet enligt lagen om regional utveckling och för pro-

cessuppföljning. **Enheten för strukturpolitik** (leds av **Kaisa-Leena Lintilä**) ansvarar för utvecklingen av stads- och landsbygdpolitiken samt stimulansen av en växelverkan mellan stad och landsbygd i programarbetet. Ansvarsområdet för **enheten för interregionalt samarbete** (leds av **Mårten Johansson**) är EU:s gemenskapsinitiativ Interreg och Urban, innovativa åtgärder, främjandet av det regionala samarbetet inom den nordiska dimensionen samt beredningen av EU-utvidgningen. Till enheten hör dessutom att utveckla avdelningens informationstjänst och information, den tekniska koordineringen av EU-ståndpunkter och internationella organisationer som Europeiska rådet och OECD. Till ny personalchef för avdelningen har från 1.1.2000 utsetts FK Jaana Leino.

Mårten Johansson

■ Branschinformation på nätet

Nu är det möjligt att få användarvänlig och mångsidig information i den egna datorn om olika branscher genom handels- och industriministeriets tjänst KTM Toimiala On-line. Ansvarig för utvecklingen av projektet som har genomförts i samarbete mellan arbetsministeriet och Finnvera Oyj är projektchef **Erkki Rönkkö**. Prototypen KTM Toimiala On-line innehåller information om ca 130 av de viktigaste branscherna. Det finns 40 variabler i databasen, till exempel antal företag, konkurser, produktionens brutovärde, export, driftsbidrag, nettoresultat och de senaste viktiga saldotalen från SM-barometrarna. Målet med tjänsten är att bygga upp ett snabbt, enkelt och flexibelt system. Systemet uppdaterar också de rappor-

ter och barometrar som KTM Toimiala On-line publicerar och stödjer på så sätt hela det tjänstkoncept som KTM Toimiala On-line tillhandahåller. För att få access till tjänsten behöver du ett lösenord och en kod. Dessa har på förhand getts bara till bestämda intressegrupper. Om du inte har fått lösenordet och koden och är intresserad av att använda KTM Toimiala On-line, kontakta antingen projektchefen Erkki Rönkkö, tfn (013) 246 4652, e-post: erkki.ronkko@te-keskus.fi eller Esa Tikkanen, tfn [esa.tikkanen@ktm.vn.fi](tel:0916088794) eller Pia Mustajoki, tfn (09) 160 88794, e-post pia.mustajoki@ktm.vn.fi. De tar också gärna emot utvecklingsförslag och andra kommentarer.

Pia Mustajoki

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta 2000*

*God Jul och
Gott Nytt År 2000*

Alue-Integraattorin toimitus

Alue-Integraattorin internet-osoite: <http://www.intermin.fi/suom/alue/integraattori.html>

TOIMITUS

Julkaisija: Sisäasiainministeriön aluekehitysosasto • **Toimituskunta:** Tiedotustiimi • **Vastaava toimittaja:** Kaisa Lähteenmäki-Smith, puh. (09) 160 4517, fax (09) 160 4655, e-mail: kaisa.lahteenmaki@sm.intermin.fi • **Svensk resumé:** Lena Björklund • **Taitto:** Tuula Kostia • **Tilaukset:** Raili Markoff, puh. (09) 160 4532, fax (09) 160 4655, Sisäasiainministeriö, PL 257, 00171 HELSINKI, julkaisu on maksuton • **Monistus:** Sisäasiainministeriön monistamo